

COMMISSION SPECIALE CHARGE D'EVALUER LA LEGISLATION ET LA POLITIQUE EN MATIERE DE TRAITE ET DE TRAFIC DES ETRES HUMAINS

du

VENDREDI 10 JUIN 2022

Après-midi

BIJZONDERE COMMISSIE BELAST MET DE EVALUATIE VAN DE WETGEVING EN HET BELEID INZAKE MENSENHANDEL EN MENSENSMOKKEL

van

VRIJDAG 10 JUNI 2022

Namiddag

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 19 et présidée par M. Khalil Aouasti.

De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.19 uur en voorgezeten door de heer Khalil Aouasti.

Le **président**: Mesdames et messieurs, nous allons pouvoir reprendre nos travaux. Je remercie d'ores et déjà les orateurs qui sont présents, notamment MM. Popelier, Naessens, Kegels et Mme Benkhelifa. J'aperçois d'autres personnes qui ne sont pas reprises dans ma liste. Madame, pouvez-vous vous présenter?

Hedwige de Biourge : Hedwige de Biourge, responsable de la cellule MENA de Fedasil.

Le **président**: Bienvenue à tous!

Comme vous le savez, notre commission spéciale se penche sur le trafic et la traite d'êtres humains, après avoir reçu mandat de l'assemblée plénière. Une invitation vous a été envoyée pour cette journée qui s'intéresse plus particulièrement au trafic d'êtres humains, même s'il n'est pas exclu de parler de la traite.

Je vais accorder les temps de parole, selon ce qu'a défini l'ordre du jour. Je pense que M. Popelier, commissaire en chef de la police de la circulation routière, partagera son temps de parole avec M. Naessens. Ensuite, M. Gielen, commissaire contrôle frontalier... Pardon, celui-ci partagera son temps de parole avec M. Naessens pour aborder la question de la police aéroportuaire et le contrôle frontalier. Puis, M. Kegels et Mme de Biourge parleront au nom de Fedasil. Enfin, Mme Benkhelifa, avocate au Barreau de Bruxelles, traitera de cette question.

Je cède immédiatement la parole à M. Poppelier et demanderai à chacun de respecter la consigne qui

lui a été donnée, à savoir entre un quart d'heure et vingt minutes maximum de présentation.

Kristiaan Popelier : Ik zal namens de federale wegpolitie onze bijdrage toelichten met betrekking tot de transmigratie en onze inspanningen op het vlak van mensenhandel en mensensmokkel.

De federale wegpolitie maakt deel uit van de bestuurlijke politie. Er zijn verschillende zuilen in het politielandschap en de federale wegpolitie behoort tot de bestuurlijke politie. Onderzoeken, navolgend onderzoek en grote gerechtelijke dossiers zijn eigenlijk niet onze corebusiness. Wij zijn lid van de bestuurlijke politie. In deze dossiers betekent dat dat we meestal in het begin van de ketting staan. We treffen de transmigranten aan en handelen hen af, veeleer dan dat we ons zouden bezighouden met grote gerechtelijke dossiers mensenhandel en mensensmokkel. Als lid van de bestuurlijke politie is dat laatste niet het geval. Daarvoor hebben wij samenwerkingsakkoorden.

Het grondgebied van de wegpolitie is in die zin een beetje specifiek. Wij zijn wel degelijk lid van de federale politie, maar wij hebben de basispolitiezorg over een bepaald grondgebied. Dat zijn zeer specifiek de autosnelwegen en enkele grote gewestwegen. De federale wegpolitie heeft geen enkele bewoner. Niemand woont op ons grondgebied. Alle problematiek rond safehouses enzovoort en de grootstedelijke problematiek zijn niet echt een zaak voor de federale wegpolitie.

In deze dossiers gaat het natuurlijk specifiek over het gebruik van de autosnelwegen voor de verplaatsing, het aantreffen van transmigranten op onze parkings. Grosso modo kunnen we zeggen dat de assen die momenteel erg in trek zijn, de E40 gaande van Brussel naar de kust en Frankrijk, de E17, dezelfde lijn van Antwerpen over Gent naar de kust en de E429, de aanvoerlijn vanuit

Henegouwen, zijn.

Het is geen nieuw fenomeen. Ik draai al een tijdje mee bij de wegpolitie en ik heb het eigenlijk altijd geweten. We worden nu iets meer dan twintig jaar geconfronteerd met de problematiek. De federale politie treft deze mensen aan, bij illegaal verblijf. Deze mensen klimmen ook in, dus maken gebruik van een vrachtwagen waarvan men denkt dat die naar Frankrijk rijdt en vervolgens naar het Verenigd Koninkrijk. Ze proberen clandestien mee te rijden. Daarnaast is er het transport.

Wij doen de administratieve afhandeling, dat wil zeggen de identificatie van de persoon en de aanmelding bij de dienst Vreemdelingenzaken. Met betrekking tot mensenhandel en mensensmokkel doen wij de basisvaststellingen. Wij proberen de passeur, zoals dat heet in het vakjargon, te identificeren, maar wij doen daarop geen verder onderzoek.

Ik mag gerust zeggen dat er de jongste jaren wel degelijk een daling is. Wij hebben minder grote massa's dan vroeger het geval was. Natuurlijk moeten wij dan naar de oorzaak zoeken. Hoe komt dat? Zijn er andere modus operandi? Zijn er zaken die daarop een invloed hebben?

Ik wil u één voorbeeld geven, namelijk dat van de E40. U ziet op de tekening dat er verschillende parkings zijn, in Groot-Bijgaarden, Wetteren, Drongen, Jabbeke, Mannekesvere en Westkerke. Ik schets kort hoe de zaak in elkaar zit. In Groot-Bijgaarden zijn momenteel wegwerkzaamheden aan de gang, waardoor slechts een beperkt stuk van de parking bruikbaar is, er is plaats voor 35 vrachtwagens. De parking in Wetteren is volledig geopend, geen enkel probleem, de volledige capaciteit kan benut worden. De parking van Drongen is na besluit van de gouverneur gesloten voor vrachtwagens vanaf 18.00 uur. Met andere woorden, na 18.00 uur mag daar geen enkele vrachtwagen parkeren. De mensen van de wegpolitie dienen daarop toezicht te houden. Hetzelfde geldt voor de parking in Jabbeke. Die is gesloten vanaf 18.00 uur. Alle vrachtwagens dienen daar verwijderd te worden. Met andere woorden, er is geen mogelijkheid voor transmigratie. De parking in Westkerke is geopend, maar dat is een zeer kleine parking, zelfs zonder nevenbedrijf. Er is daar plaats voor ongeveer 40 vrachtwagens. De parking in Mannekesvere is ook dicht voor vrachtwagens.

Het beleid dat gevoerd wordt op die as, door verschillende instanties, gouverneur en burgemeesters, zorgt ervoor dat alleen de parking van Wetteren nog in aanmerking komt om er te parkeren.

Er zijn twee belangrijke vaststellingen de jongste tijd. Er zijn geen passeurs meer op de parking. Een passeur is iemand die faciliteert. Vroeger had men een groep van vijf à zes mensen en was er iemand bij die de organisator was, die wist welke reisweg gevolgd werd, welke vrachtwagen moest worden uitgepikt. Hij bood dus hulp om die mensen daadwerkelijk op de vrachtwagen te krijgen. Hij maakte een insnijding, opende de vrachtwagen, lieten de mensen instappen en probeerde dan alles te camoufleren, sloot alles en verwijderde zich van de parking.

In ons onderzoek is dat de persoon die wij aanduiden als de passeur of de mensensmokkelaar. Die zijn er nu niet meer bij. Als men nu mensen aantreft, zijn dat families, mensen alleen of met twee personen. De passeur laat zich op de parkings niet meer zien. Hoe komt dat? Men heeft veel meer mogelijkheid tot sociale middelen. Men heeft zich ook zo georganiseerd dat men zich niet meer laat pakken op onze parkings.

Een tweede zaak is dat er een nieuwe modus operandi zichtbaar is, met name het vervoer van nautisch materiaal. Opblaasbare bootjes, zwemjassen, zwemvesten, buitenboordmotoren worden in een camionette of een SUV geladen. Men rijdt daarmee naar Frankrijk met de bedoeling om de oversteek te maken op de wateren tussen Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

U begrijpt dat dergelijke zaken veeleer het gevolg zijn van informatiegestuurde politiezorg. We zijn niet in de mogelijkheid om lukraat camionetten eruit te pikken. Het is met ongelooflijk veel geluk dat wij dergelijke zaken kunnen aantreffen.

Die nieuwe modus operandi en het feit dat er geen passeurs meer zijn, leidt ertoe dat we in deze dossiers meer en meer naar informatiegestuurde politiezorg gaan. Dan zitten we al in de fase van het onderzoek en niet meer bij de bestuurlijke politie.

Wat ik nu vaststel tussen de verschillende politiediensten, is een evenwichtsoefening. We worden voortdurend en langdurig met die dossiers worden geconfronteerd, waarbij we volledig instaan voor de administratieve afhandeling, de bewaking van de mensen, het aanspreken van de mensen, het onthaal van de mensen, waardoor een soort van moeheid is ontstaan. U weet ook dat de politiecapaciteit schaars en duur is. We zijn daardoor naar een evenwichtsoefening gegaan.

Hoe benadert men nu illegale transmigranten? Afhankelijk van de modus operandi en de gevolgde reisweg kunnen we bepalen of het om een dossier van overlast of om een dossier van illegaal verblijf

gaat. Soms vinden we ook elementen van mensensmokkel.

Ik geef een voorbeeld. Als mensen vanuit het Brusselse naar de parking in Wetteren komen, moet men vanuit Brussel met de trein naar Kwatrecht gaan en dan te voet naar de parking in Wetteren stappen. Men heeft dan een hele reisweg afgelegd. Men is dan ongetwijfeld in de bevoegdheid van verschillende politiediensten gekomen.

Hoe benaderen zij dit dossier, illegaal verblijf, overlast of mensensmokkel? Eenmaal zij op de parking aankomen en er wordt een vrachtwagen uitgepikt, dan zitten we met elementen van mensensmokkel.

Het resultaat is, afhankelijk van hoe men het dossier een stuk benadert, dat men de prioriteit al dan niet hoog acht. Het zal duidelijk zijn dat bij overlast of illegaal verblijf de prioriteit een stuk daalt en de procedures niet tot het einde gevolgd worden.

Wat doen wij nu eigenlijk en welke zaken bestaan nog altijd? Dat is voornamelijk de private bewaking. Ik spreek alleen over Vlaanderen, in het Franstalige landsgedeelte is dat niet voorzien. Aan Vlaamse zijde is er nog altijd private bewaking op parkings, weliswaar niet meer zo strikt als enkele jaren geleden. Toen was er namelijk altijd een bewakingsdienst was. Nu is er een soort patrouilleschema uitgewerkt waarbij private bewaking af en toe de parking aandoet.

Er zijn ook nog altijd gerichte acties. Samen met de lokale en federale politie pikken wij een parking uit, meestal gebaseerd op informatie van de gerechtelijke zuil, en zetten ze volledig af. We voeren dan een sweeping uit: elke vrachtwagen wordt gecontroleerd, hetzij met een hond, hetzij met een drone, hetzij met een CO-meter.

We hebben ook nog een sterk uitgebouwde sectorwerking. Er zijn partnerschappen met bijvoorbeeld het AWV voor het groenbeheer of met de concessiehouder van de parking voor het continue hertstellen van de omheining en de camerabewaking. We proberen zeker een nauw contact te houden. We spelen ook enorm kort op de bal door bijvoorbeeld steeds te vragen om een beschadigde omheining te restaureren.

Als we transmigranten aantreffen in onze reguliere werking, wat natuurlijk gebeurt, is dat voor de wegpolitie bijzonder belastend. Wij hebben natuurlijk onze interventieploegen, maar wanneer we geconfronteerd worden met transmigration, moeten we enkele ploegen voor meerdere uren

daarmee belasten en kunnen we hen niet gebruiken voor andere zaken.

Zo kom ik tot – en ik weet dat het heel moeilijk is – mijn aanbeveling. Wat de wegpolitie betreft, zijn wij zeker vragende partij voor een korte, verkorte en vereenvoudigde administratieve procedure.

Wanneer wij de mensen aantreffen, nemen wij vingerafdrukken. We sturen ze naar de Dienst Vreemdelingenzaken en vullen alle formulieren in. Dan moeten we wachten op het antwoord van de Dienst Vreemdelingenzaken. Ondertussen blijven die mensen onder onze hoede. Dat gebeurt in een verwarmd lokaal waar we ze ook een stuk proberen gerust te stellen. De mensen hebben het namelijk koud, hebben honger, zijn al heel lang onderweg en zitten in een vreemde omgeving bij een politiedienst. Wij vangen de mensen dus eigenlijk op.

Nu, die procedure kan wat ons betreft veel en veel korter. Daar zijn wij dan ook vragende partij voor.

Er werd ook specifiek gevraagd quid de minderjarigen. Daar moeten we volgens mij de focus voornamelijk leggen op de niet-begeleide minderjarige vreemdeling die geen asielzoeker is. Over hem of haar gaat het hier. De normale procedure verloopt in vier stappen – aanmelden bij DVZ, antwoord van DVZ enzovoort –, maar voor minderjarigen komt daar een specifieke stap bij. De eerste moeilijkheid daarbij is dat de minderjarigheid wordt genoteerd op basis van wat de betrokkene zelf meldt. Dat is een beetje vreemd; mijn mensen zeggen vaak dat ze ten eerste betwijfelen dat iemand wel minderjarig is. Feit is echter dat zolang niet is aangetoond dat de betrokkene niet meerderjarig is, de procedure met betrekking tot minderjarigen blijft lopen, wat uiteraard logisch is.

Er komt dus een extra stap bij. Dat wil dus zeggen dat wanneer het formulier van de Dienst Vreemdelingenzaken terugkomt, wij door middel van vragen aan de betrokkene alle elementen dienen te verzamelen die erop zouden kunnen wijzen dat het wel degelijk om een meerderjarige gaat. Blijft daar nu twijfel over bestaan – en ondertussen is de dienst Voogdij met de zaak bezig –, dan gaat men in extremis over tot een medisch leeftijdsonderzoek. Dat gebeurt in het ziekenhuis dat het dichtst bij de plaats van aantreffen ligt en vervolgens moeten wij in feite wachten tot medisch is vastgesteld of het gaat om een minder-, dan wel om een meerderjarige. U weet dat transmigranten gedurende maximaal 24 uur bestuurlijk aangehouden kunnen worden; wel, die periode is bijzonder lastig te halen. De betrokkene moet met andere woorden heel vaak opnieuw in vrijheid worden gesteld. De keerzijde

van de medaille is dat de politiediensten 24 uur lang worden belast, louter met de bewaking van een persoon in hun gebouwen.

Wordt er wel beslist dat het om een niet-begeleide minderjarige niet-asielzoeker gaat, dan moet die worden overgebracht naar de dienst Voogdij. Dat gebeurt via vervoer, dat normaal gezien door de dienst Voogdij wordt geregeld, maar al te vaak krijgen wij het verzoek of we iemand kunnen vervoeren. We willen dat wel doen, maar er is één probleem: wij zijn een geüniformeerde dienst die niet over burgerpersoneel beschikt om zoiets te doen. Dat is lastig, aangezien je niet gewapend mag zijn en burgerkleding moet dragen en de verplaatsing moet gebeuren in een anoniem voertuig. Voor een geüniformeerde dienst zoals de wegpolitie is dat vrij lastig.

Tot slot, er werd ook gevraagd hoe het zit met de genderapproach. Welnu, ik moet eerst zeggen dat wij daar eigenlijk geen ervaring mee hebben. Tot op vandaag kan ik niet zeggen dat ik daarvan als feedback heb gekregen dat er ter zake een issue is geweest. Wel moet ik het volgende zeggen. U moet zich voorstellen dat u voor iemand staat met wie er een enorme barrière is qua communicatie in de taal. De meeste aangetroffen transmigranten zijn momenteel afkomstig uit Eritrea, Algerije en Soedan. U begrijpt dat het niet al te gemakkelijk is om met die mensen te communiceren. Wij gebruiken daarvoor standaardformulieren. In alle mogelijke talen proberen wij dat aan die mensen uit te leggen en aan te tonen. Die formulieren kunnen wij zelf niet lezen. Ik moet zeggen dat er in die formulieren nergens een genderapproach naar voren komt. Die formulieren maken het traditioneel onderscheid tussen man en vrouw. Het issue van genderfluïde en dergelijke, komt in die formulieren niet voor en dat is ook, voor zover ik weet, bij ons nog geen issue geweest.

Wat doen wij wel? Wij respecteren met grote zorg de bepalingen uit de wet op het politieambt, die voor het aantreffen van mensen duidelijk aangeeft wie er bijvoorbeeld mag fouilleren en dergelijke. Uiteraard behandelen wij iedereen met respect. Dat kan ik zeker stellen voor de dienst waar ik werk. Onze approach is echt dat het slachtoffers van mensenhandel zijn. Dat is de benadering die wij vanuit de federale wegpolitie hanteren.

Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat ik binnen de toegekende spreektijd ben gebleven. Ik dank u voor uw aandacht en voor het verhaal dat ik heb mogen brengen.

Koen Gielen : Ik ben Koen Gillen, commissaris op de luchthaven te Zaventem, en mijn collega, Lieven Naessens, is hoofd van de dienst die zich

bezighoudt met valse en vervalste reisdocumenten.

Ik heb al veel gehoord over transmigranten, ook van de collega's van de spoorwegpolitie en de scheepvaartpolitie. Ik kan u zeggen dat wij daar veel minder mee te maken hebben. Wij zitten eigenlijk aan de bron van het probleem mensensmokkel.

Wij zitten als luchtvaartpolitie in de administratieve zuil, samen met de wegpolitie, de spoorwegpolitie en de scheepvaartpolitie. Zaventem is één van de zes luchthavens die als buitengrens dienen voor de Schengenzone, de grootste luchthaven van België, gevolgd door Gosselies.

Bij ons op de grenscontrole zijn er twee grote onderverdelingen. Er is de eerstelijnscontrole. Dat zijn de mensen die men tegenkomt als men terugkomt van een reis buiten de Schengenzone, de mensen die de grenscontrole op zich uitvoeren. Er is ook de tweedelijnscontrole. Dat zijn de mensen in de backoffice, wanneer mensen worden doorgewezen naar de tweede lijn. Eén van onze diensten in die tweede lijn is de dienst Fenomenen. Die dienst houdt zich specifiek bezig met het probleem mensensmokkel. Die dienst heeft ook nog andere taken gekregen, maar één van de hoofdtaken is toch het bestrijden van mensensmokkel.

Ik zal u uitleggen hoe wij op de luchthaven werken, zodat u daar zicht op hebt. Ik sta stil bij de wetgeving ter zake en bij enkele positieve en negatieve bedenkingen die bij ons naar voren kwamen.

De dienst Fenomenen maakt, zoals ik zei, deel uit van de tweedelijnscontrole. Dat wil niet zeggen dat de eerstelijnscontrole, de collega's die in de box zitten, niet op de hoogte is van het fenomeen mensensmokkel. Dat fenomeen bestaat, zoals mijn collega zei, al langer dan vandaag. Maar het is vooral het tweedelijnssteam Fenomenen dat er werk van maakt om die dingen op te sporen.

Die dienst houdt zich bezig met vaststellen van mensensmokkel en illegale immigratie op de luchthaven Brussel Nationaal, zowel non-Schengen als Schengen. Wij hebben twee grote pieren op de luchthaven: voor Schengenbestemmingen en voor non-Schengenbestemmingen. Ik moet er wel bijzeggen dat die dienst de eerste vaststellingen doet, tot de voorgeleiding. Zoals mijn collega zei, wij zijn een administratieve zuil. Zij gaan vaststellen en de eerste verrichtingen doen, eventueel tot de voorgeleiding bij de onderzoeksrechter, en dan stopt het. Het daaropvolgende onderzoek is voor

de gerechtelijke zuil.

Andere taken van de dienst zijn onder andere seiningen, sociale fraude, nieuwe trends met betrekking tot de illegale immigratie ontdekken, opvolgen en in kaart brengen ten behoeve van andere diensten van onze eerste lijn maar ook van andere diensten binnen het politielandschap, wat heel belangrijk is, uitvoeren van BelPIU hits, die de voorbije tijd in sterke mate zijn toegenomen, dus de Belgian Passenger Information Unit, voor de leden die dat nog niet kennen, controles schijnhuwelijken en informatie verzamelen.

Dat is dus het team Fenomenen en Grensgerelateerde Fenomenen, dat optreedt bij een luchthaven. Hoe doen zij dat? Zoals ik al meegaf, zijn er twee grote pieren, de Schengenpier en de non-Schengenpier. Wij beperken ons niet alleen tot de non-Schengenkant, waar er grenscontrole is. U ziet dat iedereen grenscontrole ondergaat. Dat is iets wat na de aanslagen is ingevoerd. Iedereen wordt gecontroleerd aan de grenscontrole. Vroeger waren de EU-passagiers vrijgesteld en kon er op hen af en toe eens een controle worden uitgevoerd. Dat is nu gedaan. Iedereen ondergaat bij ons een grenscontrole.

Naast de eerste lijn, dus de mensen die in de box zitten, is er het team Fenomenen, dat controle doet op aankomende vluchten, maar meer in de diepte. Dat gebeurt niet aan de grenscontroleboxen zelf, waar eventueel, zoals de heer Populier meegaf, de passeurs en het slachtoffer waarschijnlijk al gescheiden zijn en zich gescheiden aanbieden. Het is op de pier, wanneer de passagiers van het vliegtuig komen en misschien nog even samenkomen, om zaken te bespreken zoals waar zij zich gaan aanbieden, dat onze collega's moeten optreden en er mensen uitpikken voor een controle.

Hetzelfde geldt op de A-pier, waar toezicht wordt gedaan op de risicovluchten in de Schengenterminal. Die vluchten manifesteren zich, nadat wij gedurende een bepaalde periode veel info hebben gekregen van onze collega's van Frontex of van andere collega's uit bijvoorbeeld onze buurlanden, die aangeven dat zij op dat moment heel veel problemen hebben met bepaalde bestemmingen. Wij gaan dan na of dat ook bij ons het geval is. Wij zien immers regelmatig, net zoals op de parkings bij de wegpolitie, dat het probleem verschuift. Wij zien dat mensensmokkelaars, wanneer andere landen controles doen, wel degelijk weten dat in die landen de pakkans veel groter is, waarna zij hun activiteiten doorschuiven naar een andere luchthaven. Die controles gebeuren zowel op aankomende als op vertrekkende vluchten.

Dat is dus heel algemeen. Het is niet omdat we een grote Schengenbuitengrens hebben dat we ons enkel daarop toespitsen, we controleren evengoed de Schengenvluchten.

Het artikel van de vreemdelingenwetgeving zegt "ertoe bijdragen, rechtstreeks of via een tussenpersoon" en wat er ook uit springt is de passage op het einde "met het oog op het direct of indirect verkrijgen van een vermogensvoordeel". Onze diensten kunnen dat soms moeilijk bewijzen. De slachtoffers vertellen het vaak ook niet, zeker als het om kinderen gaat. Als een kind wordt gesmokkeld, zal het zeker niet vertellen dat zijn ouders daar geld voor betaald hebben. De collega's die daar dagelijks mee bezig zijn, stellen de magistraat ervan in kennis en die beslist over verdere vervolging of voorgeleiding. Het vermogensvoordeel is een essentiële sleutel.

Wat de samenwerking met Frontex betreft, wat zij aanreiken, zoals het handboek, wordt aan onze grenscontroleurs intern meegegeven. Het team Fenomenen geeft daar ook onderricht in. Waar dient men op te letten om mensensmokkel te ontdekken te midden van de vele aankomende passagiers? Dat handboek is trouwens in samenwerking met onze dienst Fenomenen opgesteld. Er worden niet alleen documenten aangereikt door Frontex, elke maand komen ook collega's uit andere Schengenlanden in het kader van Frontex bij ons op missie. Ze volgen bij ons in de tweede lijn mee om te zien welke trends er zijn en wat er daar geleerd kan worden. Andersom geldt dat ook: wat zijn de best practices in andere landen? We bekijken hoe men er daar mee omgaat, om goede ideeën te vinden die ook hier toegepast kunnen worden.

Hier enkele reflecties die wij gemaakt hebben. Ik heb er minnetjes en plusjes bij gezet. Zoals overal bij de politie zijn we met almaar minder personeel. De twee coronajaren waren voor ons een verademing omdat er minder passagiers waren, maar de passagiersaantallen stijgen intussen weer. We hebben onze handen dus vol.

Als wij minder volk in de eerste lijn hebben, hebben wij ook minder volk in de tweede lijn om dit fenomeen op te volgen. Ik droom al jaren van een gatecontroleteam zoals ze in Frankrijk of Nederland hebben, een team dat zich bezighoudt met sporadische gatecontroles aan het vliegtuig zelf om na te gaan of iedereen documenten bijheeft en of de kans op mensensmokkel bestaat of niet. Wij zijn genoodzaakt om te kiezen en te zeggen dat we vandaag voldoende capaciteit hebben om bepaalde vluchten te controleren of om op aanwijzen van de BelPIU gids een bepaalde vlucht

te controleren omdat er indicaties van problemen zijn. Wij moeten beginnen kiezen tussen de taken die we zouden moeten doen.

Wat betreft de administratieve procedure, ik heb dat ook al gehoord van de collega en van de collega's van de spoorweg- en scheepvaartpolitie. Voor ons valt het al bij al nog mee omdat wij de eerste vaststellingen doen. We zien eventueel een *passeur* - een smokkelaar - samen met een slachtoffer, maar we worden niet geconfronteerd met een vrachtwagen of een vliegtuig vol met gesmokkelden. Dat is momenteel nog niet het geval en we hopen dat dit ook nooit het geval zal zijn.

Het neemt bij ons niet veel te veel tijd in beslag, maar het neemt wel veel tijd in beslag. Zoals de collega zei, moeten al die verrichtingen worden gedaan. Wat mij persoonlijk het meeste stoort, is dat men de slachtoffers heel die procedure moet laten doorlopen, van vaststellen of het een vals document en een illegale vreemdeling is en heel die procedure opstarten. Het zijn eigenlijk slachtoffers van mensenhandel en het zou dus beter zijn als die procedure kan worden ingekort, zeker ten aanzien van de slachtoffers. Dat stoort mij persoonlijk een beetje.

Het wordt moeilijker om de daders te betrappen. Vroeger was er daar d'office een *passeur* bij of iemand die deze mensen begeleidde en meereisde. Dat is intussen veel minder het geval. Die mensen worden gestuurd via WhatsApp of Telegram. Zij sturen via socialemediakanalen een berichtje dat ze zijn aangekomen op de luchthaven en de smokkelaars antwoorden dat ze door de grenscontrole moeten proberen te geraken en na de grenscontrole of na de landing naar die terminal moeten gaan of de trein moeten nemen en zich naar een bepaalde plaats begeven.

Dat is allemaal veel moeilijker op te sporen. Die mensen komen alleen aan en wij kunnen enkel afgaan op het feit dat die mensen ietwat verdwaasd op de luchthaven rondlopen en niet goed weten waar ze moeten zijn om het fenomeen vast te stellen.

Vroeger was er meestal contact tussen de smokkelaar en de slachtoffers. Wij konden optreden als wij zagen dat er een connectie was tussen beiden, maar dat wordt tegenwoordig in mindere mate vastgesteld.

Inzake *intelligence net border control* zijn er bijvoorbeeld de BelPIU hits. Dat zijn hits die worden opgesteld na vaststellingen van mensensmokkel of bepaalde informatierapporten, zodat het parket daarmee verder kan gaan. Het

parket kan dan vragen dat, als een bepaald soort profiel zich aanbiedt voor een vlucht of als bepaalde items worden *gehit* in de BelPIU, wij ter plaatse gaan en dan stellen wij inderdaad dikwijls vast dat het gaat om mensen met valse documenten of mensen die proberen het Schengenterritorium illegaal te betreden.

Ons netwerk van contacten is heel belangrijk, bijvoorbeeld met internationale luchthavens en Frontex. Voor de valse en vervalste documenten – dat moet ik met mijn collega bekijken – hebben wij bijna constant iemand uit een ander land – momenteel hebben wij een Oostenrijkse en een Nederlandse collega – die meedraait met het team en kijkt naar wat er gebeurt op Brussel Nationaal. Zoals ik zei, kunnen wij dan ook in de andere richting informatie krijgen of bekijken wat de problemen op andere luchthavens zijn en of die problemen bij ons ook voorkomen. Die netwerken zijn dus heel belangrijk.

Het sensibiliseren van de luchtvaartmaatschappijen is een heel belangrijk item. Bij ons wordt regelmatig een luchtvaartmaatschappij gewezen op het gevaar van mensensmokkel. Zij kunnen dat melden aan ons, ook tijdens de vlucht zelf – via de piloot – als zij vaststellen dat er iets niet koosjer is aan boord. Dan kunnen zij aan ons aangeven dat zij graag politie ter plaatse willen, omdat er twijfels zijn over de connectie tussen passagier X en Y in het vliegtuig of omdat een slachtoffer tijdens de vlucht heeft aangegeven dat hij zich niet meer comfortabel voelt bij de smokkelaar die ook aan boord zit. Als er indicaties zijn, kan de luchtvaartmaatschappij dat dus aangeven. Zo proberen wij zoveel mogelijk maatschappijen te benaderen en *awareness* te creëren over het fenomeen.

Voorts zijn er nog twee bedenkingen van het team.

Voor de extra-Schengenbestemmingen kan de Dienst Vreemdelingenzaken bijvoorbeeld boetes opleggen aan passagiers die niet in orde zijn met hun documenten. Dat wil zeggen dat de luchtvaartmaatschappijen daar al meer aandacht voor gaan hebben en zien dat ze niemand meepakken met een vals document, zo vals dat u en ik het zouden kunnen zien. Daar zullen ze aandachtiger voor zijn. Dat zien we niet bij de Schengenvluchten. Binnen Schengen zijn er geen boetesystemen. Daar primeert het commerciële, vrees ik. Maatschappijen besluiten dat een ticket een ticket is en al is er iets niet in orde of hebben ze er sterke twijfels over, toch nemen ze die mensen dan mee. Dan komen ze aan in Zaventem met een document waarvan wij zeggen dat het echt wel een vals document is, terwijl de maatschappij

zegt het niet gezien te hebben. Bepaalde boetes opleggen aan de maatschappijen zou daar misschien een hulp kunnen zijn, om die gevallen al tegen te houden op de luchthaven van vertrek.

Het vermogensvoordeel wegnemen met de wetgeving, zoals ik daarstraks zei, is een essentieel punt. In de wetgeving staat "met het oog op het direct of indirect verkrijgen van een vermogensvoordeel." Moest dat niet in de wet staan, dat we kunnen aantonen: die persoon probeert persoon X hier binnen te krijgen en uit angst durft het slachtoffer niet te zeggen dat er voor betaald is, maar dat wij toch bepaalde vaststellingen zien. Wij gaan dat ook wel tegen de magistraat zeggen en die beslist dan of daarmee verder wordt gegaan of niet. Dat was een bedenking van het team. We zien toch dikwijls dat het moeilijk wordt als we niet kunnen aangeven dat er een voordeel is. Of de strafmaat voor hulpverlening hoger maken bijvoorbeeld. Als er geen vermogensvoordeel is, wordt het hulpverlening. Die strafmaat is blijkbaar niet hoog genoeg om het te laten doorwegen voor een eventuele voorgeleiding. Dat zijn maar bedenkingen van de collega's vanuit de ervaring op het terrein.

Ik had er nog een statistiekje bijgevoegd. Men ziet daar duidelijk de coronajaren in. In het laatste precoronajaar, 2019, hadden wij 58 dossiers mensensmokkel, waarbij er 27 personen werden gearresteerd en voorgeleid.

In de jaren 2020 en 2021, tijdens corona, waren er veel minder passagiers, zoals ik daarnet al zei, maar toch waren er nog altijd gevallen van mensensmokkel. Zelfs in coronatijden is dat niet gestopt. Het is dus een fenomeen dat al jaren leeft.

Michael Kegels : Mijnheer de voorzitter, leden van de commissie, ik ben Michael Kegels, directeur-generaal bij Fedasil. Mevrouw de Biourge is hoofd van de cel Minderjarigen binnen het agentschap. De bedoeling is om kort te schetsen hoe Fedasil mensenhandel en mensensmokkel opvolgt.

Op zich is het thema voor ons van zeer groot belang. Het is duidelijk dat er, door de oorsprong, de migratiegeschiedenis en het traject dat mensen hebben afgelegd, een zekere kwetsbaarheid is voor de groep die bij ons in de centra zitten, meer bepaald voor de niet-begeleide minderjarigen, voor wie de kwetsbaarheid nog meer uitgesproken is. Het agentschap heeft daarrond ook beleid ontwikkeld met allerhande maatregelen en acties.

In eerste instantie kijken we naar het aanmeldcentrum, het Klein Kasteeltje. Daar

melden verzoekers van internationale bescherming zich aan. In de eerste dagen gebeurt er een screening op eventuele tekenen van mensenhandel of mensensmokkel.

In dat kader zijn er in het Klein Kasteeltje verschillende SPOCs aangeduid. Het gaat om referentiepersonen binnen het onderdeel dispatching. Daar komen mensen aan en worden ze 's morgens geregistreerd door de collega's van de Dienst Vreemdelingenzaken, ook in de systemen van Fedasil. Daar kunnen de eerste knipperlichten al aangaan.

Daarnaast is er het luik opvang. Zoals u weet, verblijven de mensen enige tijd in het Klein Kasteeltje, in afwachting van hun doorverwijzing naar de tweede fase. De laatste tijd wordt die periode langer, door de verzadiging van het opvangnetwerk. Er zijn ook SPOCs aangesteld binnen de reguliere opvangstructuur van het Klein Kasteeltje om daar mensen verder te identificeren.

Er zijn sociale permanenties opgericht en er zijn ook specifieke opleidingen voorzien voor de medewerkers. In oktober 2021 zijn bijvoorbeeld opleidingen in het Klein Kasteeltje gegeven in samenwerking met de gespecialiseerde agentschappen voor de reguliere medewerkers van het Klein Kasteeltje, maar ook voor de SPOCs.

Als mensen doorverwezen worden naar de tweede fase, de opvang, gaat de screening verder op een meer permanente basis. Elke asielzoeker heeft een maatschappelijk werker als referent in de opvangcentra.

Die maatschappelijk referenten staan in contact met hun andere collega's, opvoeders, maar ook mensen vanuit de animatie en permanentiediensten in een soort permanent overleg. In een multidisciplinair overleg wordt daar op regelmatige basis de voortgang of situatie van mensen verder besproken. Op het moment dat er indicaties zijn, kan er contact worden opgenomen met de gespecialiseerde centra, namelijk Payoke, PAG-ASA of Sürya in Luik. Net zoals in het Klein Kasteeltje zijn we in de reguliere centra een systeem aan het opbouwen van referentiepersonen die extra opleiding krijgen in de centra. Dat is absoluut een goede praktijk. Op dit moment is dat nog niet in alle centra uitgerold, maar het is absoluut wel een van de elementen waaraan we verder zullen werken de komende periode conform het actieplan.

De specifieke doelgroep zijn de niet-begeleide minderjarigen. Dat is een bepaalde doelgroep die specifieke kwetsbaarheden toont en waarvoor we extra maatregelen nemen. Het Klein Kasteeltje is

een soort van observatiefase voor volwassenen. Die observatiefase hebben we ook voor minderjarigen, maar die is veel uitgebreider. Daar duurt de observatiefase tot dertig dagen, indien nodig zelfs langer en worden er van in het begin een heel aantal beschermende maatregelen genomen ten aanzien van de jongeren om potentiële contacten binnen de netwerken maximaal te beperken. Dat betekent dat zij in principe niet buiten kunnen zonder permissies. Als zij buitengaan, is dat onder begeleiding. In bepaalde gevallen worden gsm's ingehouden van jongeren, en dergelijke. Zo wordt een periode van rust, stabiliteit en vooral veiligheid gecreëerd voor jongeren in die observatiefase. Dan kunnen we ook op een ongedwongen manier, zonder druk van buitenaf, van eventueel die passeursnetwerken, met de jongeren in gesprek gaan. Op basis van die observatie kunnen we kijken wat de beste doorverwijzing is voor die jongeren, hetzij reguliere centra in tweede fase voor minderjarigen, hetzij doorverwijzing naar gespecialiseerde opvang van Minor-Ndako of Esperanto, buiten het opvangnetwerk. Globaal gezien is dat de wijze waarop we georganiseerd zijn.

Nemen we de opleidingen onder de loep, wat toch voor een deel de basis is voor onze medewerkers om hen voldoende bewust en attent te maken voor het fenomeen. Er is een hele traditie van opleidingen binnen het opvangnetwerk, in samenwerking met de gespecialiseerde centra, alsook met de FOD Justitie of met de Cel MINTEH van de Dienst vreemdelingenzaken.

Die opleidingen zijn echt gefocust op herkenning, op indicaties met betrekking tot slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel, op de manieren waarop een maatschappelijk werker daarmee moet omgaan, op de instanties waarnaar men kan doorverwijzen, op de bevoegdheden en de rollen van elkeen.

Voor een deel moeten wij ook erkennen dat wij de jongste jaren iets minder hebben kunnen investeren in die opleidingen. Voor de collega's van de luchtvaartpolitie was de coronaperiode rustiger, voor ons was dat niet per se een rustigere periode. Het is een aandachtspunt bij het agentschap om dat weer op te nemen. Dat bleek ook uit een enquête die wij hebben afgenomen in 2021 in de centra. Daaruit is een actieplan voortgekomen.

Naast de opleiding is een ander belangrijk element, de FAQ, *frequently asked questions*. Het is een duidelijke richtlijn voor medewerkers in de centra, waar zij gedocumenteerd alle nodige informatie terugvinden met betrekking tot detectie, handelen, doorverwijzen, naar waar doorverwijzen en dergelijke meer. Die documentatie is beschikbaar

op het intranet en wordt ook overhandigd aan nieuwe medewerkers.

Wij proberen daar dus effectief een en-enverhaal te vertellen in het kader van de opvangcentra. Enerzijds is er de opleiding van mensen en anderzijds stellen wij de nodige tools en documentatie ter beschikking van de medewerkers.

Een belangrijk moment voor ons was de enquête in 2021 in de opvangcentra om te peilen naar kennis, ervaringen, hoe om te gaan met mensenhandel en mensensmokkel. Daaruit bleek dat er effectief kennis is in de centra. Men heeft kennis van het fenomeen. In grote lijnen weet men wat men moet doen. Wij zien echter effectief wel dat er een verschil is tussen centra, vooral tussen een aantal recent geopende centra, in tijden van crisis, van opbouw, van capaciteit, en oudere centra. Er is ook een impact van het personeelsverloop, waarmee wij ook geconfronteerd worden. Wij hebben voor een deel moeite gehad om voldoende bij te houden, om mensen in de vormingstrajecten te blijven steken.

Daardoor is er wel een verschil te zien, met name enerzijds waar wel basiskennis aanwezig is en waar een meer doorgedreven kennis aanwezig is; sommige centra werken al effectief met SPOC's, anderen moeten daarmee nog beginnen.

Naar aanleiding van die enquête is er een actieplan voorgesteld aan het directiecomité van het agentschap, dat door het directiecomité ook goedgekeurd werd. Op drie primaire assen willen wij inzetten, namelijk de installatie van de SPOCs in de centra, de versterking van de werking met de FAQ en de versterking van heel het opleidingspakket.

Sta me toe om op dat laatste wat dieper in te gaan, aangezien dat vertaald is in heel wat acties. Het opleidingstraject wordt op het moment uitgewerkt en gaat live vanaf september. Het bestaat uit drie modules: een basisopleiding voor alle medewerkers, die online gegeven zal worden, een verdiepende opleiding voor de SPOCs die aangesteld zijn en worden in de centra, die *en présentiel* gegeven zal worden, en een opleiding specifiek gericht tot de medewerkers van de OOC's en de minderjarige vleugels. Dat opleidingspakket wordt nu opgesteld, opnieuw samen met de FOD Justitie, het Bureau MINTEH en de gespecialiseerde instellingen, en zal vanaf september uitgerold worden in de opvangcentra.

In het kader van de lopende reorganisatie van het agentschap en het nieuw strategisch plan, wordt in het departement operaties, verantwoordelijk voor

de uitbating van alle centra, een specifiek departement begeleiding opgericht. Wij merken namelijk dat thema's als mensenhandel en daarnaast ook thema's als vrouwenbesnijdenis en intrafamiliaal geweld, vroeger verdeeld zaten tussen enerzijds een studiedienst en anderzijds een operationeel departement dat voor de uitvoering zorgde. In het kader van de reorganisatie hebben wij die samengebond in één nieuwe dienst, die er effectief voor moet zorgen dat de begeleiding op het terrein veel meer gestructureerd wordt, veel meer diepgang krijgt en opgevolgd wordt. De regering heeft beslist over middelen voor nieuw beleid en in dat kader kan Fedasil nieuwe mensen aanwerven om die cel begeleiding verder uit te bouwen. Zodoende kunnen die instrumenten standaard deel uitmaken van begeleidingstrajecten en opleidingstrajecten en ook mee worden opgenomen in IT-tools. In onze database Match-It kunnen we dergelijke elementen mee opnemen, zodat het veel meer recurrent deel uitmaakt van het beleid van de organisatie.

Daarnaast zijn de regionale structuren van het agentschap versterkt, waardoor we met de SPOC's veel meer netwerken kunnen maken. De essentie is dat mensen met elkaar in overleg kunnen gaan, dat de SPOC's niet op een eiland zitten en dat ze in uitwisseling kunnen gaan met collega's van andere centra. In elke regio wordt momenteel in een FTE voorzien om die begeleidingstrajecten, het overleg, het netwerken, tussen collega's te versterken en te faciliteren. In de tweede helft van dit jaar zullen we dit verder uitrollen.

Tot slot, ik denk dat we twee grote uitdagingen willen identificeren. De eerste uitdaging heeft te maken met de verdwijningen van minderjarigen. We spreken al jaren over dat probleem. Ook in een vorige commissievergadering hebben we hierover al van gedachten kunnen wisselen. Er zijn verschillende types van verdwijningen: spontane vertrekken uit de OOC's, jongeren die niet aankomen, onrustwekkende verdwijningen die ook aan Child Focus worden gemeld.

Fedasil is in dat kader ook zeer actief in de taskforce Verdwijningen, die is opgericht onder de auspiciën van staatssecretaris Mahdi, waar er voort wordt gewerkt aan een nationaal protocol inzake verdwijningen in een draaiboek, dat bijna klaar is, en aan het verscherpen van de meldingsprocedures. Die werkzaamheden worden dus afgerond.

Ten tweede, er kan ook werk gebeuren in de opvangcentra. Er is een belangrijke groep no-shows, mensen die recht hebben op opvang maar niet aankomen in de opvangplaats, omdat ze in hun eigen huisvesting kunnen voorzien of bij

vrienden of familie terecht kunnen. Die mensen kunnen we niet meer bereiken. We hebben daarmee geen contact. We kunnen hen niet verder screenen of doorverwijzen.

Er zijn een aantal goede voorbeelden in het buitenland, waar potentiële initiatieven kunnen worden genomen via tickets voor het openbaar vervoer of andere instrumenten om nummers en adressen kenbaar te maken aan mensen die niet in het reguliere netwerk zitten en daarbuiten vallen en in een soort van niemandsland zitten.

Selma Benkhelifa : Monsieur le président, je vais vous donner mon expérience en tant qu'avocate dans ces matières. Je pense que la législation sur le trafic pose de graves problèmes en termes de droits humains. Je vais en distinguer trois types. Il y a un problème qui concerne les auteurs, un problème qui concerne les victimes et un problème qui concerne ce que je vais appeler les citoyens solidaires.

En ce qui concerne les auteurs, il faut tout d'abord remarquer qu'il y a une confusion importante qui est faite entre auteurs et victimes. On vous parle de transmigrants, auteurs et victimes dans le même package. Et la police de la route pourchasse des transmigrants. On a donc cette problématique, qui a été très bien expliquée par monsieur, qui est de la police de la route. Il explique comment ça se passe. Cela se passe comme cela. Ils arrivent sur un parking et certains montent dans le camion et d'autres ferment la porte. Ce qu'on vous a expliqué est que celui qui monte dans le camion est la victime et celui qui ferme la porte est le passeur. Or, dans la perception des migrants eux-mêmes, celui qui monte dans le camion est le type qui a de la chance et qui va arriver en Angleterre; celui qui ferme la porte est le type qui devra encore attendre quelques mois avant de pouvoir être le chanceux qui va passer en Angleterre. Et on constate qu'en fait, tous ces gens sont des miséreux qui essayent de passer, et qu'avec cette perception que celui qui aide fait partie du réseau de passeurs, en fait, tout le monde est trafiquant s'il n'a pas d'argent. Parce que seul le très riche peut juste payer, être directement dans le camion et passer. Dès qu'on n'a pas de sous, on doit donner un coup de main par-ci, par-là pour être dans un prochain camion.

Cela pose un vrai problème parce qu'on vous l'a répété à plusieurs reprises: la loi prévoit qu'est trafiquant quelqu'un qui obtient un avantage patrimonial. C'est quelque chose qui enrichit mon patrimoine, dans le sens commun. Mais pas en droit belge. En droit belge, on a réussi à étendre cette notion d'avantage patrimonial à ceci. Obtient un avantage patrimonial, le jeune Soudanais qui

referme le camion parce que l'espoir d'être dans le prochain camion qui partira est considéré comme un avantage patrimonial. En fait, ceux qui aident, c'est pour pouvoir passer gratuitement parce qu'ils n'ont pas de quoi payer. Donc, le fait de pouvoir passer gratuitement est considéré comme un avantage patrimonial.

Et alors qu'on répète qu'il n'est pas question de criminaliser les migrants mais uniquement les trafiquants, on constate que la manière dont est appliquée la loi sur le trafic des êtres humains, alors qu'elle prévoit des clauses humanitaires, alors qu'elle prévoit cet avantage patrimonial, fait que ce sont de pauvres misérables qui dorment au parc Maximilien et qui se retrouvent en prison comme trafiquants alors que c'était juste des gens qui espéraient passer en Angleterre.

Je pense qu'il y a un vrai problème dans la manière dont la police est formée quant à sa perception de ce qu'est un auteur de trafic des êtres humains. Dans la triste affaire de la petite Mawda qui a été tuée lors d'une opération Medusa de poursuite des migrants, j'ai lu un PV d'information générale, un PV qui explique ce que les policiers savent ou pensent savoir de ce que c'est qu'un trafiquant. Il y avait une phrase qui indiquait leur conception complètement ahurissante d'un trafiquant. Il était écrit que "les trafiquants sont des gens dangereux qui n'ont peur de rien, qui sont souvent armés, qui sont sous cocaïne, qui sont souvent membres du commando PKK et qui sont capables de sauter d'un véhicule en marche", tout cela sans aucune référence. On se dit qu'évidemment, si on forme les policiers à penser que le trafiquant c'est ce type-là, moi ça m'a l'air d'un personnage de Marvel et pas de quelqu'un de réel. Si au lieu de se dire que ce sont de pauvres gens qui essaient de passer en Angleterre, on se dit que ce sont des gens dangereux - et on y met tout, la drogue, les armes, le terrorisme - sans qu'il n'y ait de chiffres, on ne sait même pas combien de trafiquant seraient réellement armés, évidemment, les policiers sont dans une logique où ils ont extrêmement peur. La peur est mauvaise conseillère d'autant plus qu'on a peur d'un groupe de transmigrants. Faire la différence dans ce groupe entre les auteurs et les victimes devient de plus en plus difficile.

J'en viens à la problématique des victimes. La confusion, j'en ai parlé, fait que les victimes sont maltraitées. Je reviens avec cette triste affaire de Mawda. Les parents qui venaient de perdre leur enfant ont été maintenus à genoux sur un parking pendant 40 minutes. Ils ont été menottés, emmenés au commissariat. Ils sont restés en cellule jusqu'à ce qu'un traducteur vienne leur dire que leur petite fille était morte.

C'était une famille! En cellule, il y avait aussi le petit garçon de quatre ans. C'était évident qu'ils étaient des victimes de trafic et, pourtant, ils ont été traités dans le même paquet que tous les autres, en groupe.

On constate aussi que, même si c'est une obligation légale, les mineurs sont rarement signalés au service des tutelles. Il y a des ordres de reconduire qui sont donnés par l'Office des Étrangers et notifiés par la police de la route à des mineurs, dont il n'est pas contesté qu'ils sont mineurs et qui n'ont absolument pas été signalés à aucun service des tutelles. Alors qu'il est évident pour tout le monde qu'une victime de traite a droit à la procédure traite, c'est-à-dire l'aide de PAG-ASA, Sürya, etc., il faut rappeler que les victimes de trafic vulnérables ont les mêmes droits. Une victime de trafic vulnérable peut aussi bénéficier de la procédure traite. Et pourtant, jamais aucune victime du trafic n'est informée de cela. Il n'y a donc aucune victime du trafic qui est aidée par Sürya, PAG-ASA.

Pire, les auteurs de trafic sont punis par des peines de prison importantes, surtout lorsqu'il y a une circonstance aggravante. Comme circonstance aggravante, il y a par exemple le fait qu'une femme enceinte, un mineur ou une personne handicapée figure parmi les victimes. Cela fait partie des circonstances aggravantes qui sont prévues par la loi. Or, quand on se retrouve au tribunal avec un auteur à qui on reproche d'avoir trafiqué avec des circonstances aggravantes parce qu'il y avait une femme enceinte, etc., personne, ni le parquet, ni le juge, ni le dossier administratif, ne sait ce que sont devenus la femme enceinte, le mineur ou la personne handicapée. On utilise donc la circonstance aggravante pour aggraver la sanction de l'auteur mais, à aucun moment, en tant que société, on ne s'est inquiété de savoir ce qu'était devenu le vulnérable en question.

Enfin, cette législation pose un problème en ce qui concerne les citoyens solidaires, les gens qui font le boulot de l'État quand il est en carence.

On l'a vu par exemple dans le procès des hébergeurs où cette législation de trafic a permis de poursuivre des citoyens qui avaient juste hébergé et aidé, donné un coup de main. Heureusement, ils ont été tous acquittés mais il a fallu aller jusqu'en appel. Cela a mis plusieurs années de procédure alors qu'ils avaient juste fait preuve de solidarité. Pour l'un d'entre eux, il a quand même fait huit mois de détention préventive, juste pour avoir hébergé un migrant. Pourquoi? Parce qu'il y a un problème très clair dans la loi, c'est que cet avantage patrimonial, il est exigé pour le passeur, pour l'auteur de trafic, mais pas pour

ses complices. Donc, je loge un type, je lui donne une aide, je le loge chez moi, il prend des douches, il dort. Je lui fournis une aide, c'est évident. Ce type en question essaie d'aller sur un parking et est la personne qui referme la camionnette, il va être considéré comme passeur même s'il n'a pas gagné un sou. Il revient dormir chez moi, je continue à l'aider, je suis complice. C'était le raisonnement qui était tenu.

Donc, on se retrouve dans des situations où des gens ont aidé d'autres gens. Le procès des hébergeurs a été médiatisé parce que dans les citoyens solidaires, il y avait deux journalistes. Évidemment, leurs collègues journalistes en ont parlé dans la presse. Mais des affaires comme ça, il y en a beaucoup. Il y a des gens qui sont poursuivis parce qu'ils ont aidé leur cousin, leur cousine, parce qu'ils ont aidé leur épouse, parce qu'ils ont fait passer leur grand-mère en Angleterre. On sent qu'il y a quelque chose qui n'était pas du tout prévu dans la loi, qui était l'aide, qui disparaît et qui fait qu'on peut se retrouver en prison pour avoir aidé quelqu'un. Je trouve que la pratique de cette loi doit être revue.

Je voudrais conclure avec quelque chose qui me semble être une évidence mais qu'il est quand même bon de rappeler. Ce trafic d'êtres humains est rendu nécessaire par notre politique migratoire. Tous les demandeurs d'asile qui obtiennent la protection internationale, tous ceux qui avaient donc raison de venir et qui obtiennent la protection internationale sont venus grâce – j'insiste sur le mot "grâce" – à des trafiquants d'êtres humains parce qu'il n'y a aucune voie légale pour venir demander l'asile.

On met en prison les gens qui font quelque chose d'indispensable pour que notre politique d'asile fonctionne.

Je vous remercie.

Le président: Je vous remercie. Je vais commencer le tour de parole avec mes collègues. Je demande que les collègues adressent des questions aux différents intervenants. Je pense que c'est important.

Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik zal het kort houden want de presentaties waren zeer duidelijk. Uiteraard bedank ik vooreerst elke spreker voor zijn aanwezigheid, zijn voorbereiding en zijn toelichting.

Ik heb vooral een vraag voor de wegpolitie. Inklimming in havens is nu strafbaar. Er zijn voorstellen inklimming in vrachtwagens ook elders strafbaar te maken.

Er worden nu afspraken over gemaakt met de parketten dat niet elke inklimming in de havens onmiddellijk vervolgd wordt, alleen als het herhaaldelijk gebeurt.

Ik vraag mij af, mijnheer Popelier, wat uw standpunt is? Kan een dergelijke strafbaarstelling u in uw dagelijkse opdracht helpen? Of zegt u dat dat voor veel werklast zorgt? Ik ben ervan overtuigd dat de politiek goede dingen kan doen en over dat onderwerp zouden we een wetsvoorstel kunnen opmaken, wat trouwens onze taak is.

Le président: Comme je vais donner la parole à l'ensemble des membres, il faudra prendre des notes pour leur répondre dans l'ordre. Cela permettra d'avoir un tour de questions pour que chacun d'entre vous puisse y répondre. Et puis, comme le veut la tradition, le dernier mot reviendra au Parlement.

Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Je vous remercie tous pour vos interventions éclairantes. Depuis le début de cette commission, il est assez frustrant de se rendre compte que chacune d'elle pourrait, à elle seule, faire l'objet d'une réunion de deux heures ou plus et aussi d'un travail législatif.

Monsieur Popelier, vous avez expliqué que le phénomène n'était pas neuf, en indiquant que vous travailliez dans ce domaine depuis vingt ans. Pourriez-vous revenir sur l'historique? Si je ne m'abuse, le tunnel sous la Manche est bien plus ancien. Comment expliquez-vous que ce phénomène remonte à vingt ans? Est-ce lié à Calais, à la politique française ou à d'autres raisons?

Ensuite, vous avez dit que vous essayiez d'identifier les passeurs. Je vous avoue que, durant votre présentation – et c'est en rapport avec la dernière intervention –, j'ai eu du mal à comprendre comment les passeurs étaient identifiés lors d'une intervention. Est-ce uniquement celui qui ferme la porte ou qui rentre dans le camion? Suivez-vous une procédure plus affinée à cette fin?

Je me demandais si, au cours d'une opération policière sur les autoroutes, une information est apportée aux victimes par la cellule "Traite et Trafic", par exemple, de leurs droits, de leur possibilité d'une demande d'asile ou d'hébergement au Petit-Château. Parmi les populations qui sont arrêtées, certaines enregistrent un taux de reconnaissance très élevé, tout en étant parfois très mal informées, de sorte qu'elles se dirigent vers le Royaume-Uni parce qu'elles s'imaginent que c'est l'Eldorado. Leur

explique-t-on que d'autres possibilités que l'exil outre-Manche existent?

Quelles sont les consignes données aux policiers concernant les biens matériels des migrants? Je me souviens, il y a quelques mois – et je ne suis pas en train de pointer du doigt l'ensemble des services de police avec une actualité comme cela, mais il faut quand même le soulever – certains policiers posaient devant des tentes et des sacs de migrants en se réjouissant d'avoir pu faire ce qu'ils avaient appelé "une bonne pêche", à l'époque. À chaque intervention, on sait que souvent des biens sont détruits. S'agit-il de consignes ou est-ce pour des raisons pratiques?

S'agissant du concept de la transmigration, je vous avoue que j'ai fait des recherches. Il en résulte que le concept de transmigration n'a pas de définition. Étant donné que vous êtes nombreux à utiliser le mot "transmigration", je voudrais savoir comment vous le définissez. Transmigrant, c'est un migrant qui transite; donc en fait, un migrant qui migre. Un transmigrant qui a une bonne information et qui dépose sa demande d'asile n'est-il plus un transmigrant et devient-il un demandeur d'asile migrant? Je ne sais pas. Pouvez-vous affiner la définition de "transmigrant"?

Comme cela a été évoqué, nous avons connu un drame en Belgique il y a quelques années. Quelle que soit la responsabilité, il faut bien appeler cela un drame. C'est la mort de Mawda. La mort de Mawda survient dans des opérations de police qui, à l'époque, se nommaient Medusa. Selon la définition du dictionnaire, Medusa est "un personnage à chevelure formée de serpents dont le regard changeant pétrifiait ceux qui la regardaient". Cette opération existe-t-elle toujours? A-t-elle été évaluée depuis ce drame?

Vous avez dit qu'un passeur connaît souvent l'itinéraire. Connaissez-vous le profil de ces passeurs, et combien ils gagnent? Cela a été dit, la distinction est peut-être parfois binaire entre passeur et victime. Mais parle-t-on de réseaux mafieux? De réseaux plus complexes? Pourriez-vous nous communiquer votre point de vue?

Vous avez parlé du financement d'un système privé en Flandre pour surveiller les aires de repos. Je n'en ai pas connaissance. Je poserai la question en commission afin de savoir par qui ce financement est octroyé.

Votre demande de procédure administrative simplifiée a en tout cas bien été entendue.

Sur la police aéroportuaire, je vous avoue ne pas avoir très bien saisi le lien avec Frontex. Vous

expliqué que parfois Frontex a des soupçons sur un vol et vous en informe. Savez-vous sur quoi se basent les soupçons de Frontex? Parle-t-on de vols intra- ou extra-Schengen? Peut-être les deux? Si c'est extra-Schengen, comment Frontex dispose-t-elle d'informations de pays autres que ceux de l'espace Schengen ou de l'Union européenne, puisqu'on sait que son terrain d'action est plus important?

Monsieur Kegels, je sais les immenses projets et chantiers qui sont mis en place au sein de Fedasil sur ces différentes questions et je vous en remercie. Vous avez parlé de SPOC à la fois dans le Petit-Château et dans les centres Fedasil. Ces SPOC existent-ils aussi dans les centres tenus par la Croix-Rouge ou les centres privatisés qui n'ont pas vocation à rester sur du long terme?

Vous avez parlé de formations. Celles-ci sont-elles proposées à tout le personnel ou imposées? Je ne dis pas qu'il faille les imposer mais je voudrais avoir cette précision. La police propose énormément de formations pour les violences faites aux femmes, sur les personnes LGBT mais parfois elles sont optionnelles.

Sur le profil de la traite et du trafic dans les centres Fedasil, parle-t-on des personnes qui arrivent avec un risque ou des personnes qui sont exposées à un risque une fois dans le centre? Ce ne sont pas toujours des informations vérifiables ou vérifiées d'ailleurs mais il est vrai qu'on nous parle parfois de tentatives de traite d'habitants ou autres à proximité d'un centre Fedasil. Je me souviens d'articles de presse, parus il y a quelques mois, sur un centre Fedasil du côté de Virton: certains hommes tournaient autour du centre dans l'espoir de trouver éventuellement une future épouse. On voit tout ce qui peut arriver par la suite. Y a-t-il aussi une vigilance par rapport à cette question-là?

Maître Benkhelifa, votre exposé était assez clair mais je vous avoue ne pas avoir saisi les recommandations. Vous avez parlé de mauvaises formations de la police. Du coup, pensez-vous que la problématique principale est législative ou est-ce le manque de moyens de la Justice? Ou est-ce le manque de formation? Vous avez parlé d'un angle mort au niveau des biens patrimoniaux mais y a-t-il d'autres angles morts dans la législation qui pourraient être pointés du doigt et qui montrent que, dans votre exercice d'avocate, la protection de vos clients est rendue difficile par des faiblesses législatives?

Hervé Rigot (PS): Je remercie tous les intervenants.

Monsieur Popelier, vous avez évoqué une

évolution dans la gestion des parkings dans vos interventions, à la suite des décisions prises les gouverneurs et les bourgmestres, qui sont un succès si j'ai bien compris, puisqu'il y aurait moins de passeurs qu'avant, et moins de transmigrants, dans les parkings.

Je vis ce phénomène de transmigration à Waremmes, et je constate que, lorsqu'on met en place des actions à l'égard des transmigrants, pendant un certain temps, ils disparaissent des parkings, mais la transmigration ne disparaît pas, ni leur objectif de traverser les frontières. N'est-ce pas reporter le problème ailleurs? Oui, il y a des parkings qui se portent mieux, il n'y a plus de passeurs dans les parkings, mais il y a encore des transmigrants et des passeurs. Pensez-vous que cette politique a contribué à diminuer la transmigration ou à la déplacer vers d'autres lieux, voire vers le nord de la France? Quid du trafic qui y est lié?

D'autres voies, plus dangereuses, ne sont peut-être pas exploitées. J'ai le sentiment que, plus on va prendre des mesures pour rendre la tâche difficile pour les migrants, plus on va les obliger à prendre des actions plus difficiles pour réussir leurs objectifs, parce qu'ils ne traversent évidemment pas les frontières par gaieté de cœur, mais par nécessité. Dès l'instant où ils ont fait un tel parcours en prenant de tels risques, ils vont continuer à mon sens ce parcours en prenant encore plus de risques. Ne les mettons pas encore davantage en danger de mort.

Vous indiquez que les passeurs ne sont plus présents sur les aires d'autoroute. Sur quoi se fonde votre analyse? Avez-vous arrêté des passeurs importants, lors d'interventions précédentes, qui relèvent de grandes organisations criminelles? Ou, à défaut, comment pouvez-vous motiver cette position?

Je rejoins ce que disait Mme Benkhelifa: celles et ceux que l'on trouve sur les aires d'autoroute ne sont pas les passeurs ni les organisations criminelles, mais des personnes qui se dévouent, un peu contraintes, pour pouvoir à un moment passer à leur tour. Ce sont au mieux de petites mains qu'on va retrouver sur les aires d'autoroute, mais pas les grands trafiquants d'êtres humains.

Vous indiquez que le résultat va dépendre de l'approche suivie pour le dossier, entre résultats d'arrestations de trafiquants et d'illégaux. Qui définit ces résultats? Qui définit les objectifs d'une intervention? Par exemple, quand la zone de police demande le renfort de la police de la route pour une intervention sur les aires d'autoroute et qu'il s'agit davantage d'une intervention pour essayer de

ramener l'ordre public et de mettre un terme à la présence de migrants sur le parking.

S'agit-il d'une intervention "trafic d'êtres humains" ou d'une intervention "illégaux"? Ou alors fait-on un ensemble, un *package* commun et en fonction du résultat, il y a alors une investigation dans le but d'analyser "qui est qui" et "qui a fait quoi". Dans ce cas, si c'est un résultat plus large, quelles formations sont données à vos équipes pour faire la distinction – ce qui n'est pas simple – entre qui est légal, illégal, victime, passeur, trafiquant, ou même qui est un peu de tout?

Comment formez-vous donc les équipes? Vous parlez d'action ciblée, quel est l'objectif: rechercher les migrants ou démanteler les réseaux? Quant à la simplification administrative que vous évoquez, êtes-vous également d'avis, tout comme la directrice de la police des chemins de fer que nous avons entendue ce matin, qu'il est nécessaire de revoir la procédure PV55? Pourriez-vous nous éclairer au travers d'une note future ou d'un avis sur la manière de corriger le tir et simplifier le processus, vu que, je pense, vous y êtes favorable?

Monsieur Gielen, vous dites que les passeurs sont désormais très peu présents – ce que je comprends vu la situation complexe dans les aéroports. Ils se tiennent à distance, or il font partie des organisations que l'on doit démanteler, ce qui est d'ailleurs une priorité. Je crois comprendre que beaucoup de mesures mises en place ou envisagées porte davantage sur la détection d'illégaux et de personnes qui tentent de passer des frontières sans papiers et sans droits.

Vous évoquiez notamment tout à l'heure le cas de l'amende aux compagnies aériennes. Je n'ai pas le sentiment que ce type d'amende infligé à celles-ci pour une personne n'ayant pas de documents va porter préjudice au passeur. Le passeur, en effet, a été payé au préalable, il n'a pas pris de risques. L'on arrêterait donc quelqu'un qui tentait sa chance dans le cadre d'une migration illégale mais sans pour autant arrêter le trafiquant. Pour moi, ce sont avant tout des mesures qui visent à mettre un terme à la migration illégale. Celle-ci se fera alors par des voies plus dangereuses.

Quel est votre avis sur la question? Avez-vous des exemples de mesures prises dans le cadre des aéroports qui peuvent être pertinentes pour lutter contre le trafic des êtres humains et non contre la migration illégale? Avez-vous obtenu aussi des résultats probants sur le trafic d'êtres humains? De grandes organisations ont-elles pu être démantelées dans le cadre de vos fonctions grâce à de bonnes pratiques et collaborations?

En ce qui concerne Fedasil, j'approuve totalement la mise en place de SPOC dans les centres pour une harmonisation d'approches, c'est essentiel.

Présidente: Sophie De Wit

Voorzitter: Sophie De Wit

On a énormément de centres en Belgique: des centres Fedasil, Croix-Rouge, des centres partenaire. Je rejoins évidemment Simon sur la question de la mise en place au sein des partenaires avec la même qualité qu'au sein de Fedasil, mais il est évident qu'il faut une approche harmonisée. Il ne faudrait pas en effet que demain, l'identification de victime soit dépendante de la formation dans certains centres ou de la spécialisation, de l'enthousiasme ou de l'entrain de certains collaborateurs à mener des actions. Il faut donc que l'on ait le même service partout.

Cependant, je vous rejoins absolument sur le fait qu'il faut une prise en charge humaine, immédiate et efficace, avec de bonnes formations. Ce SPOC est-elle une mission imposée au centre ou bien est-ce une mission volontaire de telle sorte qu'il n'y a pas de priorité à compenser le départ d'un SPOC si celui-ci fait défaut dans un centre, ou de même s'il faut compenser l'absence de volontaires pour assumer la mission?

Chapeau pour la mise en place du département accompagnement. C'est une excellente idée d'avoir un accompagnement large. Fedasil, qui assure un accueil humain, qui a de nouveaux projets de cette ampleur en période de crise, c'est extrêmement positif. Réseauter est, de plus, une approche transversale pertinente.

Il y a un premier *screening* qui est fait au centre d'arrivée, ce qui est une très bonne chose. C'est en effet le lieu le plus approprié pour commencer la détection. S'il y a une détection de victimes de trafic d'êtres humains, quel est alors le plan d'action pour signaler cette victime et assurer sa protection et la poursuite de l'enquête judiciaire pour espérer démanteler le trafic?

Quant à l'information aux victimes: celle-ci est-elle garantie et systématique – via les SPOC, j'imagine que oui? Est-ce que, à un moment donné, on sait que, notamment dans l'accompagnement des demandeurs, y aura-t-il une case à cocher signalant que l'on a informé une victime potentielle de ses droits et qu'on a indiqué à celle-ci qu'elle était une victime aux yeux de l'État belge – car elle ne se rend peut-être pas compte qu'elle est elle-même victime de trafic ou de traite des êtres humains.

Existe-t-il une collaboration avec l'Office des étrangers, la police fédérale mais aussi des protocoles avec la police locale? Avez-vous des statistiques disponibles sur les victimes qui auraient pu être identifiées, leur nombre, leur profil dans les structures d'accueils (nombre de femmes, de jeunes...)? Cela permettrait de voir quelles seraient les priorités d'action aujourd'hui et d'apporter un éclairage sur les actions à mener également de notre côté.

Quant aux moyens spécifiques humains, financiers, et en termes de formation qui sont déployés, vous l'avez évoqué dans les grandes lignes, je n'y reviendrai pas davantage. Je suis un peu estomaqué face à certains chiffres que j'ai ici sous les yeux – mais qui ne viennent pas de vous. Par exemple, au niveau du plan d'action trafic des êtres humains, on a seulement respectivement 8 et 3 mineurs en 2018 et 2019 qui ont fait la demande de procédure de protection alors que l'on a 4 407 et 4 503 mineurs qui ont été signalés au service de tutelle.

Avez-vous un avis sur la question? Comment est-ce possible d'avoir un si grand gap? Je ne peux pas m'imaginer qu'il y ait, au sein d'un public aussi vulnérable, si peu de mineurs qui se retrouvent dans le trafic des êtres humains.

Avez-vous des formations spécifiques sur l'accompagnement des victimes? Il y a les mineurs, les adultes, mais aussi les trans migrants. Même si ce n'est pas une des compétences à ce jour de Fedasil, il y néanmoins un excellent projet qui a été porté par MSF au niveau des mineurs trans migrants et qui va arriver à son terme le 30 juin. C'était un chouette projet car il permettait à des mineurs, sans se signaler, de se poser, d'être accompagnés, de pouvoir identifier s'ils étaient victimes de trafic ou de traite des êtres humains.

Quel est votre avis sur ce projet? Le secrétaire d'État a indiqué que l'on envisageait actuellement la reprise de ce projet par Fedasil. Pouvez-vous nous en dire un peu plus? Peut-on espérer qu'il soit développé? Pensez-vous aussi, dans le même ordre d'idées, qu'un centre trans migrant de transit temporaire serait une option intéressante – pas forcément portée par Fedasil – dans le sens où elle permettrait à des hommes et des femmes de se poser, d'être à distance des passeurs et des trafiquants, dans un lieu protégé en leur garantissant la liberté de mouvement et en leur garantissant qu'il n'y aura pas d'identification ni de poursuites par l'Office des étrangers?

Cela leur permettrait alors de faire un bon choix, en l'occurrence leur choix, entre poursuivre leur parcours illégal vers l'Angleterre ou alors entrer

dans la procédure d'asile mais en dénonçant leur trafiquant s'ils sont victimes de traite des êtres humains s'ils souhaitent être protégés. C'est une option qui pourrait être développée dans le cadre de cette question transversale. Il s'agirait bien de quelque chose de temporaire car l'on ne peut évidemment en parallèle avoir différentes procédures en Belgique et, de plus, la transmigration ne doit pas devenir structurelle auquel cas celle-ci deviendrait de la migration. En tout cas, cette option pourrait avoir un intérêt à mon sens.

Madame Benkhelifa, vous avez dit qu'il y avait des confusions importantes entre auteurs et victimes. C'est évident et je crains qu'il y en ait partout. Il n'est pas simple non plus au sein des services de police de pouvoir établir cette distinction.

Entre petit passeur et organisation criminelle, n'en parlons même pas. On est vraiment loin de notre objectif de pouvoir lutter contre les organisations criminelles.

On entendait encore ce matin qu'il y a énormément d'énergie. Mais pour quel résultat au final? Beaucoup d'illégaux, peu de victimes identifiées de trafic ou traite des êtres humains, il y a peu de passeurs identifiés et il y a un phénomène de transit qui se poursuit nécessairement. Je lance un pavé dans la mare: et si la réponse était la voie légale? La voie légale serait la réponse au trafic. S'il n'y a plus moyen de gagner sa vie en faisant le rôle de passeur, il n'y a plus de passeurs.

C'est la réponse aussi à comment être coupable ou complice de tant de morts. La voie illégale, c'est se voiler la face. La migration n'arrivera pas à la rendre impossible et à la bloquer. La migration a toujours existé et elle existera toujours et en donnant des canaux légaux, on évitera probablement des centaines et des milliers de morts, que ce soit en Méditerranée ou ailleurs. Puis, c'est plus politique, c'est certainement la réponse à la solidarité mais cela engage davantage mes visions politiques que votre vision administrative, policière ou autre.

Enfin, quelles sont les directives lors de l'interpellation d'un MENA au niveau policier en ce qui concerne le signalement au service de tutelle? Mme Benkhelifa indiquait qu'il y avait très peu de signalements au service de tutelle. Est-ce que, systématiquement, au niveau des forces de l'ordre, lorsque vous interpellez un mineur non accompagné, vous faites le signalement au service de tutelle? Quelles sont les directives pour l'information tant aux mineurs qu'aux adultes? Est-ce qu'une brochure est systématiquement donnée à chaque personne qui fait l'objet d'une

interpellation avant même qu'on ait pu identifier si elle était dans la case illégale, victime ou trafiquant?

Merci pour vos réponses.

De **voorzitster**: Mevrouw Van Hoof, u hebt het woord.

Els Van Hoof (CD&V): Ik dank alle sprekers voor de interessante uiteenzettingen.

Ik zal korte vragen stellen, want ik heb straks een afspraak, maar mijn medewerker zal naar de antwoorden luisteren. We hebben hier vandaag meermaals gehoord dat er behoefte is aan een verkorte administratieve procedure. Ik heb dat ook gehoord van de hoofdcommissaris van de wegpolitie en van de luchtvaartpolitie.

Dat werd opgenomen in de beleidsnota van de minister van Binnenlandse Zaken, het vereenvoudigen van het bestuurlijke proces dat moet worden doorlopen bij het aantreffen van personen in de illegaliteit. Is daar al vooruitgang in geboekt? Wordt u daarbij betrokken? Welke ruimte voor verbetering ziet u zelf? U verwijst immers naar een procedure zonder te weten in welke richting dat voor u zou gaan. Ik richt die vraag zowel tot de wegpolitie als tot de luchtvaartpolitie.

Mijn tweede vraag is gericht aan mevrouw Silvestre. U hebt het gehad over de slachtoffers in het algemeen, of men nu auteur of slachtoffer is, en over slachtoffers die in de gevangenis zitten omdat ze zeggend auteur zijn. Is er bij een verhoor nood aan een pro-Deadvocaat, zodat men al eerder zijn rechten zou kennen, zoals in het Saldusysteem, en niet alleen op het moment dat men is erkend als slachtoffer van mensenhandel? Zijn daarvoor dan gespecialiseerde advocaten nodig? Ik kan mij immers inbeelden dat niet elke advocaat die procedure kent. Is er dus nood aan pro-Deadvocaten, zodat onschuldige slachtoffers al op het kantelmoment van het verhoor assistentie zouden kunnen krijgen en niet in de gevangenis zouden belanden?

De **voorzitster**: Mijnheer Vandenput, u hebt het woord.

Tim Vandenput (Open Vld): Ik wil de sprekers bedanken voor hun duidelijke toelichting. Ik zal hun een aantal vragen stellen en zal hiervoor de volgorde waarin zij hun betoog hebben gedaan aanhouden.

Mijn eerste vraag is voor de wegpolitie. U hebt de route van de E40 in beeld gebracht met de weinige parkings die nog open zijn. Er zijn echter andere

fenomenen op die as. Wat ik nu zal vertellen, zal geen verrassing zijn voor u. Mijn schoonbroer heeft een transportbedrijf en zijn vrachtwagens moeten regelmatig naar Engeland rijden. Zijn chauffeurs hebben al twee keer meemaakt dat men van op een brug over de E40, op het traject van Jabbeke naar de Franse grens, stenen naar beneden gooit waardoor de vrachtwagen moet stoppen. Dan probeert een aantal mensen de chauffeur uit zijn vrachtwagen te trekken om hem vervolgens te verplichten hen in het laadruim mee te nemen. Deze fenomenen vinden wel degelijk plaats en we moeten die in kaart brengen.

De wegpolitie zou mijns inziens versterkt moeten worden. Ik zetel ook in de commissie voor Binnenlandse Zaken en ik spoor de bevoegde ministers hier al jaren toe aan. Sommige provincies kampen met een deficit van 50 % en zelfs meer. Ik ga regelmatig op vakantie naar Italië, Frankrijk en Duitsland en vergeleken met België ziet men daar veel meer politie op de autosnelwegen. Het tekort aan patrouilles op de autosnelwegen is een groot manco in België. Wanneer er werk zou worden gemaakt van meer zichtbaarheid, zouden zulke fenomenen minder talrijk zijn en dan zouden mensensmokkelaars België ook minder als route kiezen.

Wat is uw mening over het fenomeen dat ik net heb geschetst? Indien jullie meer personeel ter beschikking zouden hebben, zouden jullie dan wel een goede zichtbaarheid kunnen hebben op de autosnelwegen?

Ik heb ook twee vragen voor de luchthavenpolitie over de secundaire migratiestroom. Er is de Schengenzone en de niet-Schengenzone. De secundaire migratie stelt een groot probleem. Salvadoranen landen bijvoorbeeld in Madrid-Barajas en reizen vervolgens door per auto of vliegtuig in de Schengenzone. De fout gebeurt dan ginder want ze laten mensen met ongeldige papieren per vliegtuig naar Brussel reizen.

Doen jullie daar controles op? Zijn die intensief? Of laten jullie dat na? U zei ook dat luchtvaartmaatschappijen beboet zouden moeten worden als ze dat doen, omdat het commerciële primeert op het wettelijke. Hoe kan dat verbeterd worden? Het gaat dus over die secundaire migratie via de lucht.

Over de samenwerking met Frontex heb ik dezelfde vraag als collega Moutquin. Kunt u meer uitleg geven over wat Frontex betekent voor uw diensten op de luchthaven van Zaventem? Verder heb ik nog enkele vragen voor de heer Kegels van Fedasil. U zei dat die SPOC's nog niet in elk centrum aanwezig zijn. In hoeveel centra

ongeveer zijn ze al aanwezig en wat is de planning om ze overal te krijgen? Hebben jullie nog aanbevelingen voor het Parlement om de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel efficiënter te laten verlopen?

Hebben de outreachteams, de mobiele ploegen van Fedasil, resultaten geboekt? Hoeveel mensen zitten daarin? Wat is hun geografische spreiding, zitten ze enkel in Brussel of ook in andere delen van het land?

Voorzitter: Khalil Aouasti.

Président: Khalil Aouasti.

Ben Segers (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, ik dank alle sprekers hartelijk voor de inspirerende uiteenzettingen.

Ik begin met dezelfde vaststelling als daarstraks. Ik verwonder mij over het feit dat amper wordt gesproken over het multidisciplinaire model van België, dus de COL van 2016 betreffende de samenwerking met de centra voor mensenhandel en de referentiemagistraten. Ik was nochtans van mening dat genoemd model de start was, dat wij naar dat systeem moesten kijken en vooral moesten bekijken op welke manier wij een en ander nog konden aanscherpen en beter ter kennis brengen van iedereen. Hoe komt het dat hier in het algemeen zo weinig daarop is gefocust?

Mijnheer Popelier, van u vernam ik graag of uw afdeling ook spontane meldingen doet bij de centra voor mensenhandel, gelet op het feit dat slachtoffers daar recht hebben op een reflectieperiode van 45 dagen. Daarvoor hoeft men zelfs niet langs de referentiemagistraat te passeren. Gebeurt dat dan ook af en toe?

U had het ook over de privébewaking. Daarover hebben wij het hier eerder al gehad met de vertegenwoordiger van de FGP. Wat is uw inschatting daarover? De privébewaking kan immers wel vaststellen dat er iets aan het gebeuren is, maar kan uiteindelijk niet zelf optreden. Is dat de goede manier van werken? Kan daaraan altijd nuttig gevolg worden gegeven? Wat kan nog worden verbeterd aan die samenwerking?

U gaf ook aan dat de afhandeling bijzonder belastend is en dat ze enkele ploegen telkens gedurende meerdere uren belast. Op welke manier denkt u die procedure effectief te verkorten?

U hebt de procedure immers wel meegegeven, maar het was mij niet helemaal duidelijk waar u precies de winstmarges zag.

Daarstraks hebben wij het ook al gehad over het zogenaamde afhandelcentrum in Steenokkerzeel.

Ik noem het liever een centrum voor transitmigratie.

Het is belangrijk dat wij lessen trekken uit wat toen is misgegaan met de heel erg bestuurlijke aanpak en amper een gerechtelijke aanpak. Een dergelijk centrum zou bijvoorbeeld ook zijn plaats kunnen hebben ergens in West-Vlaanderen. Meent u dat een dergelijk centrum nog een toegevoegde waarde zou hebben, wanneer daarbij lessen worden getrokken uit de fouten die zijn gemaakt in Steenokkerzeel, dus meer gerechtelijke focus met een referentiemagistraat en vertegenwoordigers van de centra voor mensenhandel?

Er is ook al gesproken over de zaak-Mawda. Welke lessen werden daaruit getrokken? In die zaak werden bijvoorbeeld noch de Dienst Voogdij, noch de referentiemagistraat noch de centra op de hoogte gebracht. Wat hebt u daaruit geleerd? Wat is nu de volgende stap wat dat betreft?

Ook de af- en doorlevering, al dan niet gecontroleerd, vind ik een heel moeilijke materie. We hebben het erover gehad in de commissies voor Binnenlandse Zaken en Justitie met de ministers Verlinden en Van Quickenborne naar aanleiding van de zaak-Mawda als de zaak-Essex. Mijnheer Popelier, vindt u dat het wettelijk kader voldoende duidelijk en gekend is. In de zaak-Mawda was er een baken geplaatst, maar dat was niet geweten door een aantal personen in België die ertoe deden, toen de camionette daar passeerde. In de zaak-Essex is er veel verkeer gegaan bij de overdracht aan de Belgische autoriteiten in Brussel. Is de procedure voldoende duidelijk? Wordt het federale parket daarbij betrokken? Wat kan er beter?

Collega Moutquin had het al even over de Medusa-acties. Daarover las ik in het Actieplan 2018 Mensensmokkel dat die acties veeleer gericht zijn op immigratie en transmigratie. Ik citeer: "Ze bevatten niet altijd bestanddelen met betrekking tot mensensmokkel". Is dat ondertussen geëvolueerd? Is er meer focus op het geheel, op de netwerken die erachter zitten? Het vuurwapengebruik bij achtervolgingen is aangepast, heb ik begrepen. Mij is niet helemaal duidelijk in welke zin. Misschien kunt u dat ook toelichten? Ik denk dat dat nog een gevolg is van de zaak-Mawda.

Mijnheer Gielen, het viel mij op dat u het uitsluitend had over mensensmokkel en niet over mensenhandel.

Is dat bewust? Valt dat voor u nagenoeg samen of vertrekt u vanuit mensensmokkel en bekijkt u vervolgens of er ook sprake is van mensenhandel? Bestaan daar checklists voor? Bestaat er ook een

training voor de detectie van beide fenomenen? Hoe staat het bij u met de toepassing van COL van 2016 over de multidisciplinaire samenwerking en de samenwerking met de referentiemagistraat enzovoort?

Mijnheer Kegels, ik ben benieuwd welke aanbevelingen u nog hebt voor de commissie. Het is immers nog altijd de bedoeling dat wij iets in gang proberen te zetten en dat wij verandering bewerkstelligen.

U sprak daarnaast over de verdwijnende minderjarigen. Er verdwijnen natuurlijk ook nog altijd mensen uit Esperanto en Minor-Ndako. Ik begrijp ook dat de schaal bij hen veel kleiner is en dat dat heel moeilijk te vergelijken is met zomaar een observatiecentrum, maar zijn er zaken of technieken die daar worden toegepast waarvan wij kunnen leren en die nog meer kunnen worden toegepast op de observatiecentra? Denkt u dat het mogelijk is om ook bij Fedasil in kleinschaligere structuren te voorzien, meer naar het model van Esperanto en Minor-Ndako, omdat daar duidelijk een tekort aan blijkt te zijn? Ziet u andere oplossingen? Hoe schat u de aanstelling van een voogd onmiddellijk bij de aankomst in? Dat betekent niet dat minderjarigen niet verdwijnen. Het kan wel een meerwaarde zijn als er een voogd wordt aangesteld die gespecialiseerd is in een bepaalde problematiek, steeds personen wordt toegewezen met deze of gene nationaliteit - misschien komen dezelfde personen wel eens een keer terug -, een netwerk kan creëren en zo een zeker expertise opbouwt. Welke gevolgen ondervindt u nu van het feit dat de dienst Voogdij niet de klok rond beschikbaar is?

Tot slot, in het jaarrapport van 2010 van Myria, toen nog het CGKR, las ik over een concreet dossier bij het Klein Kasteeltje waarin huiszoekingen waren gebeurd in het kader van een smokkelonderzoek. De smokkelaar had vanuit het Klein Kasteeltje zelf geopereerd. In welke mate bent u op de hoogte van dergelijke fenomenen nu?

Zijn er nog dergelijke zaken? Ik las eens iets over een huiszoeking in een opvanghuis voor migranten in Gembloux, nog niet zo heel lang geleden. U hebt ook verteld over een aantal initiatieven bij Fedasil. Worden er ook dergelijke zaken uitgerold bij de partners en bij de opvanghuizen waarmee u samenwerkt?

Kristiaan Popelier : Er zijn heel veel vragen voor de wegpolitie. Ik heb ze zo goed mogelijk proberen te noteren.

Vinden wij dat inklimming strafbaar moet gemaakt worden? Ik denk dat dat veeleer symbolisch is. Als

men de reisroute bekijkt vanuit Syrië of Eritrea tot in ons land, dan zal men geen hinder ondervinden van het feit dat inklimming in een vrachtwagen al dan niet strafbaar is. Men spreekt hier volgens mij dan over een symbolische zaak veeleer dan een afschrikingsmiddel.

Wat het fenomeen en de voorgeschiedenis betreft, mag ik als lid van de wegpolitie gerust zeggen dat de problematiek van transmigratie om en rond parkings al heel lang meegaat. We kunnen gerust stellen dat het gaat om vluchtelingen uit oorlogsgebieden, klimaatvluchtelingen, economische vluchtelingen, politieke vluchtelingen, enzovoort. Ik heb geen glazen bol, maar als bijvoorbeeld de graanproductie vanuit Oekraïne niet tot in Afrika geraakt, krijgen we daar een gigantische hongersnood. Dan denk ik luidop dat ook daar opnieuw een migratiestroom op gang zal komen.

Met andere woorden, over de jaren heen hebben we al heel wat schrijnende toestanden gehad, met mensen die oorlogsgebieden ontvluchtten. Uit de geschiedenis weten we allemaal over welke gebieden ik het heb. Dat is de continue stroom, waarover ik heb gesproken. Ik durf zeggen dat dat geen nieuw fenomeen is.

Er waren heel veel vragen over hoe men nu precies een smokkelaar identificeert. Ik hoorde ook iemand spreken over kleine vissen. Ik wil toch iets duidelijk stellen. Tenzij ik me vergis, lijkt het me dat het wordt voorgesteld alsof wij een bende aanhouden en dan klaarstaan om aan te duiden wie er iets gedaan heeft. Het gaat dan over de vrachtwagen of over de richting aanduiden. Zo werkt het niet.

Ik meen dat het voor iedereen duidelijk is dat een modern politieonderzoek gebeurt met voorkennis. Ik zal hier niet uit de doeken doen hoe de politiediensten werken, maar dat is geen zaak van het op het parkeerterrein te kijken wie iets gefaciliteerd heeft, om die dan met de vinger te wijzen als smokkelaar. Het is heel kort door de bocht het zo te stellen.

Er is voorkennis. Wij hebben nog altijd een gerechtelijke politie die netwerken opvolgt, die kijkt wie welke handelingen stelt, door middel van moderne politietechnieken. Wanneer dan de daad plaatsvindt op het parkeerterrein, klap de val als het ware dicht en kan men de persoon daarbij als de mensensmokkelaar aanduiden. Het verhaal alsof mensen zouden aangesproken worden als mensensmokkelaar omdat zij, vanuit het slachtofferschap, niet over de budgetten beschikken en het daarom doen, strookt niet echt 100 % met de waarheid. Wij moeten duidelijk durven stellen dat het eigenlijk gaat om dossiers

zijn waar heel hard op gewerkt wordt en waar men met voorkennis redeneert.

Waar komt de wegpolitie dan in dit verhaal? Met informatie uit de gerechtelijke zuil doen wij hetgeen het onderzoek heeft uitgewezen. Wij nemen de dader die vanuit allerlei andere onderzoeken wordt aangewezen. Dat is niet de man die toevallig met de grendel van de vrachtwagen in de hand staat. Ik meen dat wij dat duidelijk mogen stellen.

Wordt er informatie meegegeven aan de slachtoffers? U weet dat wij de mensen verschillende documenten voorleggen. Die documenten bevatten een hele resem vragen, in de eerste plaats: vanwaar komt u. Er is ook erkenning van het slachtofferschap. Voelt u zich bedreigd? Enzovoort. De politie probeert de reden te begrijpen waarom die man daadwerkelijk in een vreemd land staat, waarom hij op de vlucht geslagen is.

Dat zijn geen documenten van ons. Dat zijn documenten van de DVZ. Een van de items gaat over het aanvragen van politiek asiel in ons land.

Die personen hebben dus wel degelijk de kennis van de mogelijkheid van een asielprocedure, reeds wanneer zij voor ons staan.

Er werd ook een vraag gesteld die ik eerlijk gezegd niet zo goed kon plaatsen. Quid foto's en goederen die vernietigd werden? Ik moet eerlijk zeggen dat ik hier geen antwoord op heb. Ik heb vanuit mijn ervaring als politiechef daar geen kennis van. Ik weet heel zeker dat ik het altijd bewonderd heb in mijn mensen hoe zij met die mensen omgaan.

Ik heb als laatste zin in mijn slide gebruikt dat wij vooral vanuit het slachtofferschap, met respect, handelen. Ik herinner mij de tijd dat wij zelf koffie betaalden, omdat daar allemaal niet in voorzien was.

Van ons eigen geld zorgden we ervoor dat die mensen iets kregen. Wij gingen zelf naar het OCMW en bedelden om een lunchpakket. Dat is een hele tijd terug. Nu is dat allemaal geregeld. Ik betreur dat er foto's en goederen vernietigd zouden zijn. Dat is niet de manier van doen. Ik zou dat niet tolereren.

Er werd gevraagd hoe het illegaal verblijf bepaald wordt. We proberen de wetgeving toe te passen. Iedereen in de commissie hier is meer dan onderlegd over illegaal verblijf. Dat is voor ons ook de definitie. Wij zijn de mensen die ze aantreffen. De persoon staat daadwerkelijk voor ons. De procedure naar DVZ is eigenlijk de procedure op papier. De mensen van DVZ zien het slachtoffer

niet. Zij moeten zich baseren op hetgeen wat wij doen. Wij schikken ons naar de beslissing van DVZ en de Dienst Voogdij. Het is niet de politie die hier in dit dossier enige richting kan geven of enig zeggenschap kan hebben.

Er werden terecht een paar vragen gesteld over het dossier-Mawda. Ik ben geen specialist in dat dossier en ben er ook niet bij betrokken geweest. Het dossier betrof eigenlijk een volledig verkeerd gelopen politieachtervolging. Dat was in een context van het aantreffen van transmigranten door middel van politieel vooronderzoek. Dat had net zo goed iets anders kunnen zijn. Dat is zeer goed nagekeken en geëvalueerd. Dat heeft aanleiding gegeven tot het bijstellen van verschillende politieprocedures, niet in het kader van het aantreffen van transmigranten, maar algemeen het narijden, achtervolgen en zeker het vuurwapengebruik bij rijdende voertuigen. Het vuren op rijdende voertuigen wordt voor de wegpollitie momenteel niet meer toegelaten door een richtlijn. Die werkwijze wordt volledig afgesloten, omdat ze niet rendeert en omdat duidelijk bewezen is dat ze gevaarlijk is. Een andere zaak is het bijschaven van het algemeen vuurwapengebruik en van de communicatie. In het dossier-Mawda is ook gebleken dat de communicatie niet goed was. Vanuit de leiding van de federale politie is ook een punt opgesteld om de communicatie een stuk te verbeteren.

Iemand vroeg wat het profiel van de smokkelaar is. Daar heb ik daarstraks al deels op geantwoord. Het is niet de man die voor ons staat, die van heinde en verre komt en aangeduid wordt omdat hij iets doet. Het is het gevolg van doorgedreven politieonderzoek.

Ik had daarstraks al gezegd dat wij geen *passeurs* meer zien op de parking. Daarvoor kan ik ook refereren aan wat mijn collega's van de luchthavenpolitie hebben gezegd. Het gaat hier om dat vermogensoordeel. Sommige mensen moeten iets doen omdat zij niet het budget hebben om zelf getransporteerd te worden, maar om die mensen gaat het niet. Het gaat wel om de mensen die netwerken beheren, die de parkings onderling verdelen, die het tijdstip uitkiezen, maar die zich momenteel dus niet meer laten zien op onze parkings.

Er werd een vraag gesteld over de privébewaking. Dat is misschien een moeilijk verhaal. De privébewaking heeft eigenlijk een dubbele functie, vind ik zelf. Door middel van een geüniformeerd persoon – want daarover gaat het – probeert men de transmigranten ervan te weerhouden op de parking te komen. Daarnaast wordt aan de private bewakers gevraagd om wanneer zij

transmigranten aantreffen dat te melden, zodat de politie gepast kan optreden. Is dat de correcte manier van handelen? De transmigranten zwerven rond die parkings en zijn door de privébewaking dus niet weg. Waar het om gaat, is dat de transmigranten iemand zien van wie zij, op basis van zijn uniform, autoriteit vermoeden, dat hij daar staat vanuit de overheid, waardoor zij voor een stuk ontmoedigd worden om de parking te betreden.

De transmigrant ontmoedigen is één aspect, het veiligheidsgevoel op de parking is echter nog wat anders. U weet dat de parkings in ons land voor een stuk ingericht zijn om de rij- en rusttijden te respecteren. De parking moet u na een vakantie ergens een goed gevoel geven, zodat u daar even kunt uitrusten. Ook met het oog op die gebruikers moeten wij ervoor zorgen dat de parking een ietwat veilige omgeving is, niet een plaats waar men zich onveilig voelt, waar men zich bekeken voelt door rondzwervende mensen die vrachtwagens bekijken. Dat aspect moeten we voor een stuk meenemen en de private bewaking moeten we in dat opzicht een goede zaak noemen.

Hoe kunnen we de procedure 55 herzien? Wij zijn inderdaad vragende partij om die procedure te herbekijken. In de huidige werkwijze verloopt het nemen van vingerafdrukken via een elektronisch systeem, dat gaat zeer snel. Een bron van frustratie voor ons is de lange wachttijd. Als wij iemand aanmelden bij de Dienst Vreemdelingenzaken duurt het namelijk uren alvorens wij een antwoord krijgen. Ondertussen – hiermee vertel ik geen geheim – worden er veel bevelen uitgevaardigd om het grondgebied te verlaten. Dat document wordt aan de betrokkene overhandigd. Ik stel vast – en met die vaststelling sta ik niet alleen – dat wij heel veel mensen aantreffen die in het bezit zijn van niet één, niet twee, maar meerdere van die documenten. Met andere woorden, er is geen gevolg aan gegeven.

Ik heb de grootste moeite om mijn mensen te blijven motiveren om iemand opnieuw in het systeem in te brengen, die over drie, vier, vijf dergelijke dingen beschikt en van wie wij met 90 %, maar misschien is dat weinig, zekerheid kunnen zeggen dat er opnieuw een bevel om het grondgebied te verlaten volgt. Stel dat u dit zelf moet doen, u kunt begrijpen dat zoiets niet motiverend werkt. De procedure duurt lang, ondertussen zijn die mensen in onze politiekantoren aanwezig.

Men spreekt vaak over bestuurlijke aanhouding, maar dat is geen aanhouding in een cellencomplex. Dat is een lokaal dat ingericht is met bedden, waar de mensen toch een stukje tot rust kunnen komen. Er wordt een maaltijd

verstrekt. Er staan stoelen en tafels. Dat is geen opsluiting. Als die mensen in het politiekwartier zijn, moet men daar wel zijn. Dan moet er iemand naar het toilet. Dan is er iemand die vragen heeft. Dat is een continue interactie met die mensen, behalve 's nachts, dan wordt er doorgaans gerust. Wij moeten daar iemand bij zetten. Als er één ding is dat voor ons erg belangrijk is, dan is het wachten op het resultaat. Als er winst kan geboekt worden, moet daartoe zeker gekomen worden.

Ik ga zo onmiddellijk over naar de volgende vraag, namelijk of ik vind dat er terug bepaalde centra moeten komen. Dat is een politiek gevoelig dossier. Mijn antwoord is ja, vooral omdat er dan professioneel en met de nodige zorg kan opgetreden worden. Nu gebruikt men daarvoor politiecapaciteit. Een inspecteur van mij zit daar daadwerkelijk op een stoel te wachten, te kijken, te observeren, vragen te beantwoorden. De wegpolitie heeft voldoende andere taken, te veel om die taak te laten uitvoeren. Mijn antwoord is dus ja, maar ik begrijp natuurlijk ook het probleem. Wie wil zo'n centrum in zijn gemeente? Vooral omdat men bij het ontvangen van de beslissing van DVZ tegen die mensen moet zeggen dat ze vrij zijn om te beschikken. Ik kan mij voorstellen dat heel weinig burgemeesters happig zijn om te zeggen dat het centrum bij hen mag komen.

Ik ga in op de vraag wat wij nu moeten denken van het sluiten van de parkings en ook of dat nu al dan niet een succes is. Wanneer het aanbod gelijk blijft en er worden bepaalde zaken gesloten, ontstaat er natuurlijk een doorschuifeffect of een andere manier van doen. Wanneer het probleem niet wordt opgelost, ontstaan er d'office andere manieren van optreden. Wanneer één parking wordt gesloten, verschuift het probleem. Ik heb voor u geprobeerd de E40 te schetsen, wat ook enigszins mijn betoog was. U ziet dat elke burgemeester tussen haakjes voor zichzelf heeft gezorgd, waardoor die mogelijkheid er niet meer is. Er ontstaat echter een doorschuifeffect.

Wanneer ik nu de vraag zou stellen waar die vrachtwagens dan zijn en waar zij nu staan, dan krijgen wij een enigszins minder zicht op het probleem. Er zijn immers nog altijd evenveel vrachtwagens, om niet te zeggen nog meer, dan destijds. Zij zijn echter her en der verspreid. Wat doen zij? Iedere vrachtwagen heeft een GPS en rijdt af op het lokale grondgebied. Zij plaatsen zich her en der.

Ik wil hier zeker de link leggen met het probleem dat daardoor ontstaat. U weet allemaal dat er een vechtpartij is geweest op de parking in Wetteren, waarbij een collega van de wegpolitie werd gekwetst. Eigenlijk moeten wij opmerken dat die

vechtpartij hier eigenlijk een verlengde van is. Er is immers geen parkeerplaats. Wat doen zij dan? Zij parkeren zich verkeerd. Zij parkeren zich onveilig. Wat doen de mensen van de wegpolitie dan? Zij proberen daarop een antwoord te formuleren, om ervoor te zorgen dat u, ikzelf en onze naasten, die de autosnelweg gebruiken dat op een veilige manier kunnen doen. De vrachtwagens die foutief geparkeerd staan, moeten van ons vertrekken. Dat is een hele problematiek. Dat heeft een tijd geleden tot een vechtpartij geleid. Een collega van ons is zes weken gekwetst geweest. Dat zijn allemaal fenomenen die vasthangen aan het sluiten van de parkings. Wij krijgen dan een verschuiving van het probleem.

Hetzelfde geldt voor het gebruik van de bootjes. Naar mijn mening moet het vreselijk zijn om in een klein bootje te stappen, om daarmee op de Noordzee, die een heel woelige zee is, risico's te lopen. Ik zou het absoluut niet doen. Zoiets is levensgevaarlijk. Niettemin zijn er steeds meer mensen die dat doen. Dat is een verschuiving. Wanneer het op één manier onmogelijk wordt gemaakt, komen er alternatieven, en ik weet niet wat er nog allemaal komt.

Ik heb daar geen idee van, maar als ik hoor dat mensen in kleine en overvolle bootjes stappen, dan is dat pure waanzin. We moeten er echt voor zorgen dat we dergelijke zaken kunnen voorkomen. Als we overal sloten ophangen, moeten we niet zo naïef zijn te denken dat die mensen er niet meer zijn. Het is niet omdat we ze niet meer zien en omdat ze niet meer in de politiestatistieken voorkomen, dat ze er niet meer zijn en het niet meer zullen proberen.

Ik verneem van u dat er met stenen wordt gegooid. Dat is ook een dossier uit West-Vlaanderen waarvan ik kennis heb. U ziet dat er frustratie ontstaat bij de transmigranten. Als men alle manieren onmogelijk maakt, dan moet men ervoor zorgen dat men iets kan doen aan de toestroom en het aanbod, want anders krijgt men situaties die niemand wil.

Ik had nog een vraag van u over de spontane aanmelding voor de 45 dagen. Het antwoord is daar heel duidelijk neen.

Mijnheer de voorzitter, behoudens vergissing van mijnentwege denk ik alle vragen te hebben beantwoord.

Le président: Monsieur Popelier, il semble que vous n'ayez pas répondu à toutes les questions. M. Vandenput demande la parole.

Tim Vandenput (Open Vld): Mijnheer Popelier, ik

had nog een vraag over de onderbezetting van de wegpolitie en of u als uw volledig kader ingevuld zou zijn meer aanwezig zou zijn en nog meer zou kunnen anticiperen.

Kristiaan Popelier : Het antwoord is ja. Het zou vreemd zijn als iemand van de politie neen zou antwoorden. Het antwoord is heel duidelijk ja, met dien verstande dat wij niet door meer mensen te hebben meer aan dit dossier zouden willen werken. Wij zijn niet de oplossing voor dit probleem. Wij helpen daaraan mee, dat is onze taak, maar wij zijn niet de oplossing voor dit probleem. Het is een Europees probleem, een mondiaal probleem. Geef ons veel meer mensen, wij zouden u daar heel dankbaar voor zijn, maar wij zullen dat probleem niet oplossen. Wat zouden we dan krijgen? Dat de statistieken zouden verbeteren en dat we misschien een betere beeldvorming zouden krijgen, maar op die manier lossen wij dat probleem niet op.

Mijn antwoord is dus ja en neen. Een politieantwoord, zeker binnen de bestuurlijke zuil, is niet de oplossing.

Le **président**: Je vous remercie. Je rappelle que l'objet de notre commission est de traiter les problématiques de traite et de trafic qui sont parfois les conséquences d'autres politiques. Mais nous n'avons pas de mandat pour gérer ou traiter d'autres politiques. Les questions n'ont pas mandat pour réfléchir à la politique de migration belge dans cette commission. D'autres commissions de ce Parlement ont mandat pour ce faire.

Lieven Naessens : Mijnheer de voorzitter, mits uw goedkeuring zullen wij de vragen onder elkaar verdelen.

Er was een vraag over Frontex en de beeldvorming. Op de nationale luchthaven in Brussel hadden we voor corona op jaarbasis 27 miljoen passagiers. Daarvan zijn 60 % intra-Schengenbewegingen. De andere 40 % zijn extra-Schengenbewegingen. Voor de aanpak van transmigranten of mensensmokkelaars baseren wij ons inderdaad op bepaalde beeldvorming enerzijds van Frontex. Frontex is het Europees grensagentschap dat voor ons werkt en dat aan de buitengrenzen van Europa, via informatie van de grenspolitie, monitort hoeveel mensen er binnenkomen zonder documenten.

Frontex voorziet aan de buitengrenzen ook in debriefers. Wanneer er in Lampedusa bijvoorbeeld een bootje door de Italiaanse kustwacht wordt onderschept, dan gaat Frontex die mensen ondervragen. Van waar komt u, hoe werd uw overtocht gefaciliteerd, enzovoort.

Al die gegevens worden in cijfers opgevat en gepubliceerd in een situational awareness and monitoring report. Dat is een publieke bron, die we kunnen raadplegen om te zien van waar de migratiestromen komen.

De heer Popelier had daarvan al een mooi overzicht gegeven. Sommige stromen komen uit landen met politieke problemen, andere uit economische problemen. Het is belangrijk om die stromen te monitoren en te volgen op de luchthaven en te bekijken welke bestemmingen een risico vormen. De luchtvaartpolitie met een eenheid van 595 man, die 14 % deficitair is, moeten we dat dus nagaan voor 26 miljoen passagiers. Het is voor ons niet mogelijk om elke vlucht te controleren. Daarom doen wij aan beeldvorming.

Die beeldvorming komt van Frontex enerzijds en van de federale politie, van de zuil van de gerechtelijke politie, anderzijds, die ook aan beeldvorming doet. Zij geven ook inforapporten. Een wijkagent in een lokale politiezone die over bepaalde informatie beschikt, gaat dat in een rapport zetten, waarin wij ook inzage krijgen. Dat kunnen ook indices zijn van mensen die naar België komen.

Bij de luchthavenpolitie werd daarnaast ook een ILP-desk opgericht, Intelligence-led Policing, die ook tot doel heeft om beeldvorming te creëren over de verschillende border crossing points in België in de verschillende luchthavens.

Bijvoorbeeld, vluchten aankomend uit Athene landen zowel op Brussel Nationaal als op Gosselies. Dus is het ook belangrijk dat de beeldvorming daar gebeurt. Wij maken rapporten op. Op die manier zullen we bepalen op welke vluchten we ons toespitsen, zowel binnen als buiten de Schengenzone.

Er was ook een vraag over de passeurs. Daar heb ik wat problemen mee. Wanneer is een smokkel geslaagd? Dat is een zeer belangrijke vraag. Is de smokkel geslaagd als de passeur op voorhand wordt betaald en de gesmokkelde de luchthaven verlaat? Voor ons is dat een groot vraagteken. Dat weten we niet. Vroeger was het profiel van de passagier over het algemeen goed te herkennen. De persoon kwam toe in Zaventem. Men kon hem makkelijk uit de rij halen. Hij droeg een pak dat te groot was. Maar nu gaan die personen volledig op in de passagiersstromen. De sturing zelf gebeurt digitaal. Het gaat allemaal via Whatsapp, Telegram en dergelijke. De kans dat de passeur aanwezig is op het moment van de interceptie, is dus bijna onbestaande voor ons. Daarom is het belangrijk

dat wij als federale politie investeren in nieuwe technieken en systemen om die situaties ook te kunnen herkennen op het terrein.

Een van de vragen was of er al grote organisaties ontmanteld zijn. Het team Fenomenen stelt informatierapporten en processen-verbaal op. Het verdere onderzoek gebeurt door de federale gerechtelijke politie op bevel van de onderzoeksrechter of via het protocolakkoord. Momenteel is er een groot aantal mensen bezig met onderzoeken. Dat maakt het voor ons moeilijk om daar nu informatie over te geven, gelet op het geheim van het onderzoek.

Maar er is inderdaad informatie toegekomen, aan de hand van rapporten, waaruit blijkt dat er duidelijk een circuit aanwezig is. Dat onderzoek loopt momenteel en ik kan er weinig informatie over geven.

De vraag over de secundaire migratiestromen vond ik een heel mooie. Primair betekent dat er vanuit een extra-Schengenland gereisd wordt, rechtstreeks met eindbestemming Brussel. Onder secundair verstaan we dat dat via Europese landen gebeurt.

U moet weten dat er iets bestaat als de Schengen Borders Code, afgesproken in 1985 tussen de verschillende *member states*. Op grond daarvan wordt iemand die bijvoorbeeld uit El Salvador in Madrid, een grensovergang eigenlijk, aankomt, door de Spaanse politie gecontroleerd. In principe zal de controle op elke grensovergang dezelfde zijn.

Zodra men daar het licht op groen zet en zijn document afstempelt, heeft hij toegang tot de Schengenzone – en in de Schengenzone geldt vrij verkeer van personen en goederen. Dat maakt het voor ons enorm moeilijk om te controleren.

Daarnaast monitoren we inderdaad ook de secundaire bewegingen. Dat is ook een heel belangrijk element en wij spitsen ons erop toe die te controleren. Dat kunnen volledige of systematische controles zijn, en het is belangrijk om te melden dat er wel degelijk samengewerkt wordt.

Wat de referentiemagistraat betreft, hebben wij het op de luchthaven natuurlijk iets gemakkelijker dan mijn collega. Wij zitten in een beschermde omgeving, waar we beschikken over een referentiemagistraat en psychologen. In onze dienst Repatriëringen staat de humane aanpak centraal. Iedere mens die hier aankomt en een probleem heeft – transmigranten en anderen –, komt uit een precaire situatie en heeft een

bepaalde achtergrond. Bij interceptie van dergelijke personen proberen we aangepaste lokalen te gebruiken; zijn er kinderen, dan gaan die naar aangepaste lokalen; we hebben psychologen ter beschikking; er is de klok rond een dokter aanwezig op de luchthaven, evenals een medisch urgentieteam, wat mijn collega niet heeft.

Ook belangrijk om op te merken over de luchthaven van Zaventem is dat wij geen 50 of 100 mensen uit een vrachtwagen halen. Bij ons zijn die aantallen beperkter, waardoor wij ook de gelegenheid hebben om ter plaatse nader onderzoek te doen. Het is allemaal goed en wel om achteraf commentaar te leveren, maar wij hebben 48 uur en het is zeer moeilijk om de betrokkenen te benaderen. Daarom werken mijn teams in burger: een uniform schrikt af, terwijl wij die mensen op hun gemak proberen te stellen in een aangename omgeving. Uiteindelijk zitten we dus in een iets comfortabelere situatie dan collega Popelier.

Wat de vraag over mensensmokkel versus mensenhandel betreft, wij spitsen ons inderdaad toe op de smokkel. Over de handel zullen rapporten terechtkomen bij andere gerechtelijke diensten, maar voor ons is op het moment zelf moeilijk te bewijzen dat het om handel gaat. Het kan zijn dat er iemand arriveert uit Zuid-Amerika met de bedoeling in de prostitutie te stappen en dat wij indices hebben, die we dan ook zullen vervatten in een informatierapport, dat we eventueel kunnen doorsturen naar de lokale politie voor verder onderzoek, maar wij op de luchthaven spitsen ons specifiek toe op de smokkel. Daarbij is, zoals mijn collega al aangaf, de problematiek rond het vermogensvoordeel van groot belang.

Koen Gielen : We hadden de vragen een beetje verdeeld, maar er is al heel veel verteld. Wat ik er nog op heb staan, vragen over de niet-begeleide minderjarige vreemdeling. Ik kan daar heel kort in zijn: Eigenlijk zou men altijd contact moeten opnemen met de Dienst Voogdij. Wij doen het alleszins, maar dat kan ook, omdat wij in mindere mate met die grote hoeveelheden te maken hebben.

Wat de vereenvoudiging van de procedure betreft, om die vlugger vooruit te laten gaan, het systeem dat wij gebruiken om in contact te treden met Dienst Vreemdelingenzaken, is toe aan een update. Dat is voor binnenkort of is intussen al geüpdatet. We krijgen daar alleszins volgende week of over twee weken een uiteenzetting van. Die update zal de dingen ook eenvoudiger maken. Vroeger moest je bijvoorbeeld per illegale vreemdeling die je tegenkwam, een dossier starten. Nu kan je bijvoorbeeld één dossier maken met verschillende entiteiten. Dat is maar een klein

voorbeeld om dingen te vereenvoudigen. Inderdaad, wij zijn niet degenen die roepen om alles te vereenvoudigen, maar dat zou inderdaad veel beter zijn. Zoals de collega zegt, kan de wachttijd tussen het aanmelden van een illegale vreemdelingenzaak en de instructies van de Dienst Vreemdelingenzaken, lang duren. Dat zal zijn redenen wel hebben, maar in die tijd zit je met die mensen en moet je daar toezicht op houden. Dat duurt lang, zowel voor onze capaciteit die wij daarvoor moeten inzetten, als voor de betrokkenen die moeten wachten op een bevel of een andere beslissing.

Wat zijn de aanbevelingen? Men moet die wachttijd inkorten. Wij zijn bijvoorbeeld voor grenscontrole overgeschakeld op een nieuw programma en binnenkort zijn er ook mobiele scanners en kunnen wij net zoals de scheepvaartpolitie ter plaatse grenscontrole doen, bijvoorbeeld in geval van cruiseschepen. Men zal zich dan niet meer moeten aanmelden bij een bepaald loket voor de grenscontrole. Is dat misschien een oplossing om ergens ter plaatse vingerafdrukken af te nemen, om te zien of iemand al gekend is in het systeem bij de Dienst Vreemdelingenzaken?

Ten slotte, zoals reeds gezegd werd, er is bij ons op de luchthaven een referentiemagistraat aanwezig. Wij zullen dus binnenkort ook een veiligheidsplan voor de luchthaven ter beschikking hebben. Ik wil daar niet op vooruitlopen, want dat moet nog officieel voorgesteld worden. Een van de belangrijke pijlers hierin vormt de zogenaamde information-led border control. Daarbij zal er inderdaad ook naar mensensmokkel worden gepeild. Een en ander hierover verschijnt binnenkort in de pers.

Michael Kegels : Er zal straks nog aanvulling worden gegeven met betrekking tot minderjarigen.

Er zijn een aantal vragen gesteld over het aantal SPOC's. Dit sluit aan bij wat ik in mijn discours al had gezegd. We zien dat de oudere centra al SPOC's ter beschikking hebben, terwijl dat in de nieuwere centra nog van start moet gaan. In 60% van de centra zijn er op dit moment SPOC's. De betreffende opleiding is voor de SPOC's verplicht. Voor de andere medewerkers bieden we die aan. Bij de partners werken we op dit moment met referentiepersonen en referentiesociaalwerkers en toegankelijke sociale bureaus, niet direct met het concept van de SPOC's.

We kunnen als organisatie gelet op het gebrek aan middelen echt nog stappen vooruit zetten in de aanpak rond mensenhandel als organisatie en andere thema's, zodat die meer structureel ingebouwd worden in onze werking. Bij een aantal

van onze initiatieven, zoals de FAQ's, de opleidingen en goede praktijken zoals de SPOC's, blijven we op een bepaald moment te veel bij aanbevelingen voor onze centra en medewerkers. Ze zijn nog te weinig geïncorporeerd in structureel beleid van de organisatie. Dat is een van de belangrijke redenen waarom we in het kader van de injectie nieuw beleid middelen hebben gevraagd om bijvoorbeeld zo'n cel begeleiding op te richten. Daarvoor kunnen we toch een heel aantal extra mensen werven, zodat dat soort thema's standaard worden opgenomen in opleidingstrajecten en in onze database MatchIT. Dan kunnen we daar intern over rapporteren, netwerken over maken en dergelijke. Om dat effectief structureel in de organisatie te krijgen, zijn op een bepaald moment middelen nodig. Dan kunnen dat soort zaken gemaakt worden, up-to-date gehouden worden, geïncorporeerd worden in opleiding en inburgeringstrajecten voor nieuwe medewerkers enzovoort. We zitten absoluut op die weg. We kunnen de goede praktijken daarin meenemen.

Er zijn een aantal vragen gesteld over de mensen in de centra, onder andere door de heer Segers.

Dat is een probleem dat wij effectief af en toe zien en waar wij op twee manieren mee omgaan. Ten eerste, er is een redelijk uitgebreide gedigitaliseerde bezoekersregistratie in onze centra. Wij houden effectief alle gegevens bij van de mensen die op bezoek komen enzovoort. Het is op dat moment de taak van de mensen die aan het onthaal zitten om aan te stippen dat daar zaken gebeuren die hen eigenaardig lijken; daar komen mensen binnen die weigeren zich te identificeren, die op 4 meter van het onthaal staan en telkens mensen komen oppikken, en zulke zaken meer.

Ten tweede worden die zaken, als wij dat soort fenomenen intern zien, ook opgepikt en worden de nodige stappen ondernomen, hetzij met het oog op het interne beleid, hetzij om de feiten aan de politie te rapporteren. Dan wordt er ook effectief opgetreden door de politie. Soms wordt de afspraak gemaakt dat als die persoon zich niet aanmeldt als hij met zijn wagen op het parkeerterrein staat, de politie gebeld kan worden opdat die een interventie doet en de documenten vraagt van die persoon. Op dat vlak wordt er wel actief mee omgegaan.

Wordt er systematisch informatie gegeven aan de slachtoffers? Ik meen dat het eerder gebeurt op basis van observaties die gebeuren.

Idem dito inzake de vraag over de DVZ en de politie. Onze rol zit eerder op het niveau van het identificeren, het detecteren, van een aantal zaken

en dan doorverwijzen naar gespecialiseerde centra, die de rol hebben met de DVZ de nodige stappen te ondernemen om de notificatie in bijlage 15 te bekomen, of die stappen ondernemen om de politie in te schakelen, of die in overleg met het centrum alternatieven aanreiken met het oog op huisvesting en dergelijke zaken.

Wat statistieken betreft, wij maken op dit moment niet systematisch statistieken op van het aantal meldingen.

Over MENA kan mijn collega straks verder toelichting geven.

Wij zijn effectief aan het bekijken of wij het project van Médecins sans Frontières, dat afloopt op 30 juni, kunnen verlengen. Dat project valt op dit moment buiten de scope van de financiering van Fedasil. Wij bekijken of wij het binnen onze portefeuille van conventies kunnen trekken. Op dit moment lopen de gesprekken om dat project te kunnen voortzetten.

Er was ook een aantal vragen over onze outreachteams en dergelijke zaken meer, en wat wij daarmee doen inzake transmigranten.

Op dit moment is het outreachteam, begonnen met twee of drie medewerkers, EU gefinancierd. Het project dat we samen hadden met OFII, onze Franse collega's, wordt op dit moment autonoom gefinancierd door Fedasil en is aanzienlijk uitgebreid in het laatste jaar, want op dit moment hebben wij twaalf medewerkers binnen het outreachteam. Een deel van dat team is werkzaam in Brussel, andere delen in Vlaanderen en Wallonië, zodat er echt op het terrein gecounseld kan worden.

Het is u ook niet vreemd dat er op dit moment proefprojecten rond opvang en oriëntatie opgestart worden in Gent, Antwerpen en het Brusselse, in uitvoering van het regeerakkoord. In een aanpak samen met het middenveld, met de steden, met Fedasil en met de collega's van de Dienst Vreemdelingenzaken, die daarin eveneens een cruciale rol spelen, proberen wij op een laagdrempelige manier opvang te voorzien voor mensen met een precair verblijfsstatuut, ongeacht of het transitmigranten of andere doelgroepen zijn, in de steden. Op die manier proberen wij een veilig klimaat, een klimaat van rust, te creëren, waarbinnen mensen kunnen nadenken over hun toekomst. Dat project sluit ook aan bij het MSF-project.

Ik had twee aanbevelingen geciteerd, maar in de warrigheid van mijn betoog zijn die blijkbaar verloren gegaan. Ten eerste, rond verdwijningen

zijn wij effectief, met het kabinet van staatssecretaris Mahdi, aan het werken rond meldingsprocedures en een nationaal protocol. De tweede aanbeveling gaat over de doelgroep van de no-shows, een groep die stricto sensu tot het competentiedomein van Fedasil toebehoort, maar die mensen komen niet toe in onze opvangstructuren. Tegelijk zien we dat er geen initiatieven genomen worden om te proberen te communiceren of om informatie te verspreiden ten aanzien van die doelgroep. Er bestaan enkele goede voorbeelden uit het buitenland. In bijvoorbeeld Zweden wordt op de achterkant van bustickets een nummer opgegeven waar slachtoffers van mensenhandel naar kunnen bellen. Zo zijn er waarschijnlijk nog twintig andere voorbeelden te bedenken die een impact hebben. Ze onderstrepen een wil, een engagement om te proberen in contact te komen met die doelgroep, die op dat moment niet in reguliere structuren opgevangen wordt.

Kleinere structuren binnen Fedasil? Ja, heel graag. We zitten met meer dan 3.000 minderjarigen in onze opvangstructuren, die in heel moeilijke omstandigheden zitten. We hebben het daar in de vorige hoorzitting ook over gehad. De druk op het opvangnetwerk blijft zeer groot.

We hebben bij het begin van de Oekraïne-crisis de instroom van de minderjarigen zien dalen. We zien die nu opnieuw stijgen. We gaan opnieuw naar een gemiddelde van 250 tot 300 minderjarigen per maand. In normale maanden zaten we vroeger rond de 100 tot 110 minderjarigen per maand. Dat zet enorm veel druk op het netwerk. We zijn sites blijven creëren en plaatsen blijven maken, ook in die twee of drie maanden dat de toestroom minder was. Die geven ons nu een buffer van maand, maar als het aan dit tempo voorgaat, zitten we binnen een maand tot anderhalve maand in heel diepe problemen. Dat creëert op dit moment grootschaligere structuren in onze opvangcentra.

Het heeft ook heel veel te maken met financiering. De financiering van onze structuren ligt rond de 70 euro. Als men dat vergelijkt met de financiering voor de bijzondere jeugdzorg en andere structuren, dan kan men een enorme discrepantie vaststellen, zeker rekening houdend met het feit dat veel minderjarigen van de doelgroep van de bijzondere jeugdzorg bij Fedasil zitten en daar blijven zitten wegens gebrek aan plaatsen bij de Gemeenschappen. Dat zorgt voor een omgekeerd cascade-effect, waarbij mensen in de centra van Fedasil blijven zitten omdat er geen doorstroming is. De gemiddelde leeftijd in de OOC's is 14 jaar. Dat is gigantisch problematisch. Dat zijn structuren waar 70 tot 90 jongeren zitten met een gemiddelde leeftijd van 14 jaar. Dat is niet oké, om het zacht uit

te drukken.

Met heel veel plezier willen wij kleinere structuren. Dat is de derde aanbeveling die ik zou willen doen. Neem dit alstublieft mee, want er is echt een probleem met de doorstroming, ook naar andere structuren, naar meer gespecialiseerde opvang, naar de bijzondere jeugdzorg, waardoor jongeren in de structuren van Fedasil blijven steken. Die structuren moeten daardoor veel grootschaliger worden dan wij willen dat ze zijn door een gebrek aan plaatsen. Daardoor worden minderjarigen opgevangen in condities die wij niet willen.

Dat is een bal voor open doel die u mij hebt gegeven en die ik graag binnentrap.

Dan geef ik het woord aan Hedwige.

Hedwige de Biourge : Je vais apporter quelques informations complémentaires concernant les MENA spécifiquement, pour les jeunes en transit. On considère que les jeunes en transit sont ceux qui souhaitent partir vers l'Angleterre. On ne parle pas du groupe des jeunes Maghrébins qui survivent dans la rue. Un projet avec Caritas International, via les projets nationaux, depuis deux ans et demi, veille à aller au contact des jeunes, à essayer de les informer correctement et, si c'est leur souhait, à revenir vers le réseau d'accueil. Il importait de le préciser. De plus, pour ce qui concerne l'Agence, nous sommes en train de travailler à un projet structurel avec eux et pas uniquement sur un financement annuel.

M. Moutquin a demandé si les risques étaient au moment de l'arrivée ou après. S'il y en a certainement après, il y en a certainement en amont. On le voit très clairement avec les jeunes qui se présentent au dispatching. Parfois, au centre d'arrivée, des signes extérieurs évidents font en sorte qu'il y a des inquiétudes à avoir. Dès lors, des contacts sont pris immédiatement pour un accueil spécifique avec les centres spécialisés, que ce soit Meza en Flandre ou Esperanto du côté francophone.

Il importe aussi de dire que l'on observe des signalements en dehors des heures de bureau via les services de police et au niveau du Service des Tutelles et qui reviennent vers nous. Depuis le 17 mars, le Service des Tutelles n'assure plus de permanence en dehors des heures de bureau ni le week-end. Les services de police contactent donc directement nos deux centres d'observation et d'orientation qui assurent de l'accueil en dehors des heures de bureau. À ce niveau-là, une recommandation doit être faite. Il y a des profils de jeunes pour lesquels on sait qu'au-delà du fait qu'ils sont en transit vers l'Angleterre, avec les risques

que cela comporte, pour certaines d'entre eux, comme les jeunes Vietnamiens ou certaines jeunes filles, être dirigé vers un centre d'accueil de Fedasil n'est pas bon. Pourquoi? Les quelques Vietnamiens qui ont été accueillis dans nos centres disparaissent immédiatement et on ne sait pas ce qu'il se passe après pour eux. C'est un point important à analyser.

Voor wat betreft het vraag van de heer Segers, ja, de voogd is een meerwaarde.

M. Rigot a demandé si de nombreuses procédures en matière de traite des êtres humains sont menées au niveau des MENA. Il y en a très peu. Il faut savoir que la procédure n'est pas évidente du tout puisque même si nous les signalons et que nous prenons contact directement avec un centre spécialisé en termes d'accueil, il y a les trois organisations qui "mettent en place" la procédure et qui prennent contact avec la cellule compétente de l'Office des étrangers. Puis, il faut un avis du procureur du Roi ou de l'auditeur du travail afin de voir s'ils vont pouvoir être reconnus dans cette procédure-là. C'est une procédure extrêmement compliquée. Parfois, des jeunes nous expliquent certaines choses qui nous apparaissent potentiellement comme relevant de la traite des êtres humains mais ils doivent apporter tellement d'éléments concrets, comme identifier les personnes ou les lieux où ils ont été éventuellement retenus, que cela fait en sorte que c'est très compliqué.

En termes de recommandations, je pense que l'information est cruciale pour les jeunes: correctement les informer dès qu'ils sont interceptés, ainsi que dans les centres d'accueil. Nous en portons la responsabilité. Pour cela, le rôle du tuteur est très important. Pour les services de police, c'est extrêmement lourd, au moment des interceptions, d'avoir les jeunes qui sont là. En tout cas, l'info est cruciale, une info correcte sur leurs possibilités et perspectives. Et aussi de pouvoir faire appel à un service spécialisé si c'est nécessaire.

Selma Benkhelifa : Pour ce qui concerne des recommandations au niveau législatif, je pense tout d'abord qu'il faudrait clarifier la notion d'avantage patrimonial, et peut-être la modifier en "enrichissement illégitime ou illégal". Cela permettrait que la personne qui ne s'est pas enrichie ne se retrouve pas auteur de trafic, et également de protéger tous ceux qui peuvent avoir un enrichissement, mais qui n'est pas spécialement illégitime.

Je vais vous donner un exemple très facile à comprendre. Je suis avocate. Cette semaine, j'ai

travaillé sur le dossier d'un jeune Soudanais qui était au centre 127bis. Je viens de recevoir un sms: il est libéré grâce à notre recours au Conseil du Contentieux des Étrangers. Je suis donc très contente. Mais, même s'il est libéré, il n'a toujours pas de papiers. Techniquement, je l'ai aidé à se maintenir sur le territoire, et je ne travaille pas gratuitement. Je suis payée. Je suis même payée par l'État belge, parce que je travaille pro deo. Techniquement, j'ai donc commis l'infraction de trafic des êtres humains. Cela fait peur. Moi, ça me fait peur! Heureusement, les parquets ne nous poursuivent pas. Mais cela se pourrait. Il y a donc quelque chose qui ne va pas dans la manière dont la législation est rédigée.

J'en viens à un deuxième point qui serait une avancée. Je vais peut-être complètement mettre les pieds dans le plat, mais la meilleure simplification administrative pour tous ces PV 55, ce serait peut-être la suppression de l'infraction de séjour illégal. Tant qu'il y a uniquement séjour illégal, de toute façon, on ne poursuit pas. Supprimer cette infraction dans la loi me semble donc la manière la plus évidente de résoudre toute cette surcharge de travail pour la police.

Troisièmement, la question sur la présence d'un avocat a été posée. Il y a en effet une demande de l'ensemble des ordres d'avocats pour qu'il y ait un Salduz (loi de 1980): dès qu'une personne est privée de liberté dans le cadre de la loi de 1980, un avocat doit pouvoir l'assister. Je pense d'ailleurs qu'une proposition de loi à ce sujet est actuellement à l'examen.

Au niveau de la politique des poursuites, je vous rejoins, monsieur Rigot, quand vous dites qu'il faut s'attaquer aux réseaux mafieux et pas aux migrants eux-mêmes.

Là, je pense qu'une analogie peut être faite avec tout ce qui a été réfléchi au niveau de la consommation de stupéfiants. On peut vraiment comparer. On veut condamner les grosses mafias qui font venir des stupéfiants en Belgique, en disant que cela crée des drogués, des gens qui meurent d'overdose, et parce que les drogués sont des victimes. Si on ne poursuit que le petit drogué ou le petit dealer qui deale pour sa propre consommation, on n'attaque pas le réseau. Et il y a, de la même manière que pour le trafic, une confusion entre auteurs et victimes.

Une réflexion a déjà eu lieu à ce sujet, notamment au niveau du ministère de la Justice. Il existe des COL des procureurs généraux qui font que la suspension du prononcé et le sursis sont facilités pour tous ceux qui ont dealé en vue de leur usage personnel. La simple détention n'est plus

poursuivie. On pourrait réfléchir par analogie. La personne qui fait petite main, pour son usage personnel, pour pouvoir elle-même passer, ne devrait pas être poursuivie ou pourrait bénéficier d'une suspension du prononcé, de la même manière que celui qui a dealé pour sa propre consommation. Voilà mes recommandations.

Le président: Je vous remercie Maître Benkhelifa.

Quelqu'une demande-t-il encore la parole parmi les collègues dans la salle?

Simon Moutquin (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je ne vais pas relancer des questions.

D'abord, je voudrais vous remercier une nouvelle fois. J'ai eu quelques éléments de réponse mais pas tous. Je pense que c'est plutôt à la ministre de l'Intérieur que je devrais préciser certaines questions, notamment celle sur les biens des migrants et transmigrants.

Sur la question de l'opération Medusa, je n'ai pas compris si elle était encore en cours ou pas mais peut-être que c'est en effet à la ministre de répondre à ces questions.

Vous avez dit une chose fondamentale. Durcir la politique en matière d'infractions, comme monter dans des camions, n'a aucune utilité. La seule utilité, elle est politique. Elle est de pouvoir donner une médaille à certains politiques et de pouvoir après montrer à un certain électorat qu'on a fait des choses. En réalité, elle n'a aucune utilité dans le cadre de la traite et du trafic d'êtres humains. Vous l'avez dit. Je prends le cas des femmes. Plus de 50 % des femmes sont violées en Libye. Je reprends les chiffres de 2020 de personnes mortes en Méditerranée, 3 000 personnes y sont mortes. Excusez-moi l'expression mais qu'est-ce que les gens en ont à faire de risquer une plus lourde peine du fait de monter dans un camion? Je pense que cela doit animer nos réflexions de se rendre compte que des fausses législations, des fausses bonnes idées n'ont en fait aucun impact, si ce n'est un impact politique, voire électoral.

Vous avez dit, monsieur le président – et c'est vrai –, que le cadre de notre commission n'était pas la migration. Je vous rejoins sur ce point. Il y a assez à faire en matière de trafic et de traite d'êtres humains. On le voit avec toutes les auditions qu'on a eues. Ceci dit, le trafic et la traite d'êtres humains est une conséquence de la politique migratoire, pas la cause. Je pense que notre commission, peut-être dans un chapitre introductif, devrait rappeler ce fait. C'est un peu comme si on avait fait une politique, quand on a été frappé par le COVID, uniquement basée sur la façon de soigner le

COVID dans les hôpitaux sans parler de sa propagation, de son origine ou de son taux de reproduction. On est exactement dans la même situation: parler uniquement de trafic et de traite d'êtres humains sans faire un lien avec la commission Migration n'a pas beaucoup de sens.

Vous avez aussi évoqué la question des futurs mouvements migratoires. Je voudrais tout de même dire aujourd'hui que c'est fondamental: notre politique migratoire repose sur une classification des migrants vieille de plusieurs décennies. On sait très bien que la rouvrir est dangereux au vu des forces beaucoup moins progressives en Europe, mais un migrant économique ou un migrant climatique ne va pas être reconnu comme réfugié et va, du coup, passer par des réseaux illégaux. Je pense que l'appel à avoir une réflexion sur les voies sûres et légales est essentiel mais peut-être doit-il être lancé dans la commission Migration.

S'agissant de FEDASIL, l'accord de gouvernement prévoit de se diriger vers des centres à taille plus humaine. C'est libellé de la sorte. Cette approche individualisée devrait être adoptée par toute politique d'asile.

Je vous remercie une nouvelle fois et m'excuse de devoir vous laisser.

Ben Segers (Vooruit): Ik dank u allen voor de verhelderende antwoorden.

Ik heb nog een aantal vragen voor de heer Popelier. U heeft dan wel geantwoord op een aantal vragen, onder meer in verband met de affaire Mawda, maar blijft me alsnog het antwoord schuldig op mijn vraag of er lering is getrokken uit de vaststelling dat toen noch de Dienst Voogdij, noch de referentiemagistraat, noch de centra voor slachtoffers van mensenhandel, op de hoogte bleken te zijn. Ik heb in dit verband gevraagd of er toen werk is gemaakt van een analyse, en of men zich heeft beraden over waar het fout is gelopen en hoe deze fouten kunnen worden vermeden in de toekomst.

Nog steeds in het kader van de affaire Mawda is er de ingewikkelde kwestie rond de al dan niet gecontroleerde af- en doorlevering, een kwestie die overigens ook meespeelt in de Essex-zaak. Specifiek in de Mawda-zaak ging het om het bakken dat was geïnstalleerd in Frankrijk, maar waarvan de wegpolitie in Franstalig België - ik meen in Henegouwen - geen weet had. Dat deed vragen rijzen of dat alles wel afdoend is geregeld. Ik meen me te herinneren dat het federaal parket evenmin op de hoogte was, hoewel het in deze gaat om niet-lokaliserbare feiten, en het federaal parket dus op de hoogte zou moeten zijn. Ik vraag me af of er

inmiddels is nagegaan hoe een dergelijk gegeven kan worden vermeden. Stel dat de bestelwagen was achtervolgd in Henegouwen, of elders, en het systeem had dit aangegeven, dan was er wellicht anders opgetreden. In hoeverre heeft men dit inmiddels geremedieerd, en is iedereen nu doordrongen van het besef dat het federaal parket ingelicht moet zijn over dergelijke, niet-lokaliserbare zaken?

Ik meen ook geen antwoord te hebben gekregen op de vraag naar de evolutie van de Medusa-operatie, die inmiddels minder gericht zou zijn op transmigratie, en meer op mensensmokkel.

Is het mogelijk om bij bestuurlijke acties, die op voorhand worden gepland, de centra mensenhandel te betrekken? Nu stellen we dus vast dat het moeilijk is om de gesmokkelden in het systeem te krijgen. U zei zelf dat het nul keer is gebeurd dat vanuit uw diensten rechtstreeks een aanmelding bij de centra was gebeurd, zonder dat de referentiemagistraat is tussengekomen. Hoe gaan we ze wel in het systeem krijgen? Kan dat gebeuren door het betrekken van de centra, en eventueel DVZ, bij de bestuurlijke operaties?

Tot slot, in het rapport van het Comité P heb ik gelezen dat er weinig tot geen praktische richtlijnen waren wat betreft het vrijwillig tolken, het gescheiden houden van de woordvoerders van de groep en het voorkomen dat er iets wordt weggegooid of vernietigd. Dat laatste, tot daaraan toe. Is er nu meer aandacht voor het vrijwillig tolken?

Een laatste vraag aan de heer Gielen. Ik heb u misschien verkeerd begrepen, maar u had het over de referentiemagistraat die louter aan de luchthaven is verbonden. Betekent dit dat er altijd contact is met die referentiemagistraat en dat uw diensten zelden of nooit contact hebben met de referentiemagistraat mensenhandel/mensensmokkel? Of staat dat daar los van? Tot daar mijn vragen. Hartelijk dank voor uw tijd en inspiratie.

Le président: Messieurs, je vous laisse le soin de répondre;

Kristiaan Popelier : Mijnheer Segers, ik vrees dat ik u een beetje zal moeten teleurstellen. Het werken met bakens en *intelligence police* zijn geen zaken van de wegpolitie. Het concept in ons land is zo opgebouwd dat beide tot de gerechtelijke zuil behoren. Zij plaatsen bakens en doen alle *intelligence*. Wanneer zagezegd de val dichtklapt, lichten zij onze diensten in en melden ons dat een bepaald voertuig moet worden gestopt. Bij alles wat daaraan is voorafgegaan, zoals de

communicatie en de referentiemagistraat, zijn wij niet betrokken.

Wij kunnen dat een pijnpunt noemen. Wij zijn enigszins de mensen die het uiteindelijk doen op basis van alle voorbereidende werken. Daarom heb ik de link gelegd met het dossier over een tragisch voorval uit de transmigratie. Het had echter net zo goed over een drugsdeal kunnen gaan.

Daarom zal ik u waarschijnlijk opnieuw een beetje teleurstellen. U stelt uw vragen best aan de minister van Binnenlandse Zaken, die overkoepelend kan antwoorden op de vragen. Ten eerste, wie doet de *intelligence*? Ten tweede, hoe werken politiediensten met elkaar samen?

Voor uw tweede vraag geldt hetzelfde. Ik heb kort 'neen' geantwoord. Dat was ook een antwoord naar waarheid, omdat wij de procedure via de DVZ volgen. De DVZ is voor ons de enige partner in het dossier. Ik spreek natuurlijk niet over de OCMW's of de verzorging en de medische wereld. Wanneer u echter vraagt of daar centra bij worden aangemeld, moet ik 'neen' antwoorden. Dat gebeurt niet op het niveau van de politie.

U kan dat vreemd vinden, maar dat is niet het geval.

Ben Segers (Vooruit): Die mogelijkheid staat nochtans in de COL.

Is het dan mogelijk om bestuurlijke operaties te doen, waarbij de centra betrokken worden? Misschien zou dat toch een toegevoegde waarde kunnen zijn.

Kristiaan Popelier : Dat denk ik wel. Uiteindelijk zijn er instanties die zich bekommeren om die mensen. Waarom zouden wij die er niet bij betrekken? Waarom kunnen wij die niet een plaats geven in de afhandeling, in de keten en waarom ook niet eerder aan het begin? Wij zijn absoluut vragende partij. Wij hekelen nu de procedure in die zin dat men bij de politie blijft tot er een beslissing komt. Dan zijn we toch al een hele tijd verder voor er veel mogelijk is. Dat begrijp ik wel. De piste om die mensen en centra al op voorhand erbij te betrekken, kan alleen maar een goede zaak zijn. Dat is niet het geval nu.

Lieven Naessens : Mijnheer de voorzitter, met betrekking tot de luchtvaartpolitie op de luchthaven Brussel-Nationaal, wij hebben een referentiemagistraat, die verbonden is aan het parket Halle-Vilvoorde, omdat wij onder dat arrondissement vallen. Het is natuurlijk niet mogelijk om constant die brave mens, want het is

één mens, te contacteren.

Wij contacteren de magistraat met dienst. Dat is fase 1 bij ons. Die magistraat wordt ingelicht over de feiten en neemt de eerste en dringende beslissingen: arrestatie, telefonieonderzoek enzovoort. In de tweede fase gaat die magistraat naar de dagvergadering, ik weet niet hoe het in elkaar zit op het niveau van het parket, 's ochtends om 09.00 uur, wanneer de informatie van de laatste 24 uur wordt uitgewisseld. Dan wordt het overgenomen door de referentiemagistraat, die bevoegd is voor mensenhandel en mensensmokkel maar ook voor valse en vervalste reisdocumenten. Er zijn ook nog andere thema's van *cross border crime* op de luchthaven. Zo zit het in elkaar.

Buiten de diensturen contacteren wij de magistraat van wacht. In de tweede fase wordt dat doorgegeven aan de referentiemagistraat. Er is er één voor de luchthaven. En zo gaat de bal aan het rollen. Hij neemt dan de nodige stappen.

Le président: S'il n'y a pas d'autres interventions, je remercie une fois encore les orateurs qui sont venus nous éclairer sur la question du trafic et de la traite des êtres humains. Avant de clore la réunion, je rappelle que la prochaine réunion se tiendra le 20 juin prochain à partir de 13 h, au lieu de 14 h, de manière à bénéficier d'un échange ouvert avec les deux experts désignés par la commission. Nous poursuivrons à 14 h avec l'audition des trois centres qui ont confirmé leur présence. Nous attendons encore la confirmation d'Esperanto. Par ailleurs, nous recevrons également l'Office des Étrangers.

Je vous souhaite à tous une excellente soirée et un agréable week-end. Je vous remercie pour votre disponibilité et vous invite à transmettre vos notes de présentation pour que nous puissions les insérer en annexe sur l'extranet. De la sorte, elles seront accessibles à tous les membres de la commission. Merci à tous, et au plaisir!

La réunion publique de commission est levée à 17 h 09.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 17.09 uur.